

A construction worker is the central figure of the image. He is wearing a white, weathered safety helmet with several black attachments, including a headlamp and ear protection. He is dressed in a bright red raincoat with reflective silver and yellow stripes on the sleeves and legs. He is holding a hammer and a wooden plank, appearing to be working on a construction site. The background is a blurred construction site with various materials and structures.

Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg

Årsrapport **2015**

EBA - en organsasjon som samler

*Som en toneangivende
bransjeforening innen
bygg og anlegg, jobber vi
aktivt for å fremme og
forbedre våre medlemmers
rammevilkår overfor
myndigheter og politikere.*

EBA ÅRSRAPPORT 2015

DESIGN: October Design AS

FOTO: Gaute B. Iversen, Eivor Eriksen,

Scanpix, GettyImages, Veidekke, Baneservice

TRYKK: BK Grafisk

OPPLAG: 600

INNHold

Leder	3
Dette var 2015	4
TEMA: Kontraktsbestemmelser	6
Nærings - og bygningsjus	11
Kompetanse og rekruttering	14
Helse, miljø og sikkerhet	18
Vei og jernbane	20
Lokalavdelingene forteller	22
Årsberetning	26
Regnskap og noter	30
Organisasjon	43

Vi må ta vare på de solide håndverks- tradisjonene våre fagarbeidere representerer.

Kari Sandberg
adm. direktør

En lovende utvikling for Bygg- og anleggsnæringen

EBA vil fortsette sitt arbeid mot arbeidsmarkeds kriminalitet i bygg- og anleggsnæringen, fordi det er nødvendig for å sikre at våre medlemmer og den seriøse delen næringen kan konkurrere på like vilkår – og gjøre en god og effektiv jobb, levere kvalitet og ha mulighet til å tjene penger.

Nettopp seriositet er ett av fem satsingsområder hvor vi har fått til mye i året vi har lagt bak oss. Felles kontraktsbestemmelser for kommuner og offentlige bestillere er på plass, og de 11 anbefalte kontraktsbestemmelsene vil bidra til å sikre at offentlige bestillere velger seriøse leverandører. Jeg er stolt av det arbeidet vi har lagt ned. Som en viktig del av dette arbeidet frikjøpte EBA og BNL StartBANK til bruk for alle landets kommuner høsten 2015. Med dette har kommunene fått et godt verktøy for å velge seriøse leverandører. Det er også innført nye seriositetskrav i den sentrale godkjenningsordningen, hvor formålet er å styrke sentral godkjenning som virkemiddel for å fremme kvalitet i byggverk. Alle disse tiltakene legger til rette for at næringen kan utvikle seg videre.

Vi er landets største fastlandsnæring, og det er en glede å representere og jobbe for å bedre rammebetingelsene til våre medlemmer. Omsetningen innen bygg og anlegg hadde en positiv utvikling også i 2015. Den totale omsetningen var i underkant av 400 milliarder kroner i 2014. Det samme tallet for 2015 ligger an til å bli på cirka 450 milliarder kroner. Det er stor aktivitet, men omsetningen forteller lite om hvor produktive, nyskapende eller effektive vi er. Ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB) har produktiviteten gått ned, men statistikken tar bare med seg deler av verdikjeden og heller ikke kvalitetsforbedringer eller industrialisering. Sammen med SSB er vi i gang med finne gode parametere og utregningsmetoder for produktivitet, et arbeid jeg har gledet meg til å være med på.

En rekke byggherrer og entreprenører har tatt i bruk – og er godt i gang med – BIM (Bygningsinformasjonsmodellering) i sine prosjekter. I vårt eget BIM-utvalg jobber vi for at flere byggherrer skal etterspørre bruk av BIM, og ønsker at flere entreprenører skaffer seg økt kompetanse på dette området. BIM omtales ikke lenger som et verktøy, men som en ny måte å

jobbe på. Dette har kommet for å bli. Flere prosjekter viser at BIM reduserer byggefeil, øker produktiviteten, forbedrer prosjektering og bygging – og bidrar til ny og bedre samhandling i byggeprosessen. Vi har jobbet lenge for at BIM skal bli en obligatorisk del av bygg- og anleggsfagene ved ingeniørutdanningen ved NTNU og andre læresteder for fremtidige ingeniører. EBA har grunn til å tro at dette helt eller delvis kan bli en realitet i 2016.

Vi har passert mange milepæler i 2015. Det er svært gledelig å registrere at regjeringen har lagt frem lovforslag som gjør at det skal stilles krav om bruk av lærlinger ved offentlige innkjøp. Dersom lovforslaget går gjennom stilles det krav om lærlinger i alle offentlige byggeprosjekter. Dette vil bidra til økt rekruttering av fagarbeidere, men er også et viktig bidrag til en seriøs næring. Vi må ta vare på de solide håndverkstradisjonene våre fagarbeidere representerer, samtidig som vi klarer å lokke til oss fremtidens fagarbeidere – lærlingene.

Dette vil sikre at Norges største fastlandsnæring kan vokse – også i årene som kommer.

Vi er på rett vei!

Kari Sandberg
adm. direktør

Dette var 2015

Januar

Seriøsitetsskonferansen

■ 6. januar ble seriøsitetsskonferansen arrangert hos EBA Agder. Veileder for valg av seriøse leverandører ble lansert på denne konferansen. Dette var den fjerde konferansen i rekken, og den andre som er arrangert i Agder.

Februar

Lærlingklausul i Bergen

■ Lærlinger var tema for et meget godt besøkt medlemsmøte i EBA Vesten fjeliske i Bergen i februar 2015. Hvordan bør lærlingklausulen utformes, og hva kan bedriftene i regionen gjøre for å bli mer attraktive for unge som vurderer å satse på en fremtid i næringen?

Mars

Nedgang i sykefraværet

■ EBA utarbeider hvert år sykefraværstatistikk på bakgrunn av tall innhentet fra sine medlemsbedrifter. Sykefraværstatistikken, som ble klar i mars 2015, viste en nedgang fra 2013 til 2014 og er nå på 4,82 prosent (ned fra 5,13 prosent i 2013).

April

Tunneldager og Markedskonferanse

■ Adm direktør Kari Sandberg i EBA holdt foredrag under tunneldagene i Stavanger. Arrangementet hadde deltakerrekord med 149 deltakere. Dagen etter arrangerte EBA tidenes første markedskonferanse med over 100 deltakere.

Mai

Vellykket Generalforsamling

■ EBA's generalforsamling 2015 blir avviklet på Hamar. Rundt 100 deltakere var med på årets generalforsamling, som hadde fokus på seriøsitet, HMS og utvikling. Blant foredragsholderne var Skattedirektør Hans Christian Holthe og statssekretær Per-Willy Amundsen i samferdselsdepartementet.

September

Frokostmøte om seriøsitet

■ Statsbygg arrangerte i september frokostseminar om seriøsitet og nye kontraktskrav. Bakgrunnen var endringer i Statsbyggs kontraktsbestemmelser, «Blåboka». EBA holdt innlegg om temaet under frokostseminaret.

Juni

Nye nettsider

■ I juni ble de nye nettsidene til foreningen lansert. Sidene fikk med dette nytt design, ny teknisk plattform som også er bedre tilpasset nettbrett og mobil.

Oktober

Lanserte nettskole på HMS-konferansen

■ Etter flere måneder med utviklingsarbeid, lanserte EBA en egen skole som tilbyr nettbaserte kurs for bygg- og anleggsnæringen. Byggenæringens Nettskole ble lansert med to egenutviklede HMS-kurs under HMS-konferansen i oktober.

Juli

Høringsmøte om sikkerhetsopplæring

■ Partene i HMS-charteret inviterte i juli til et høringsmøte i forbindelse med å utrede en ordning for felles sikkerhetsopplæring i Næringslivets hus. På høringsmøtet ble bakgrunn, formål, innretning og innføring av en slik sikkerhetsopplæring drøftet.

November

Lanserte felles seriøsitetsbestemmelser

■ En milepæl ble passert da 11 felles kontraktsbestemmelser til bruk for offentlige oppdragsgivere ble lansert i midten av november. Bestemmelsene ble i fellesskap utarbeidet av Difi, KS, Fellesforbundet, Byggenæringens landsforening (BNL) og Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg (EBA).

August

Realfagsdugnad

■ Bygg- og anleggsnæringen trenger flere folk med realfagsbakgrunn. Nasjonalt senter for realfagsrekruttering inviterte derfor over 1 000 frivillige mennesker med realfagsbakgrunn til skoler i hele landet, for å fortelle elever om viktigheten av realfagene.

Desember

EBA i Bygg 21-julekalender

■ Bygg21 lanserte i desember en julekalender med mål om å undervise hele Norges byggenæring. Læringstema var Neste Steg - Fasenormen, og under luke 8 fant vi adm dir Kari Sandberg i EBA, som snakket om informasjonsflyt og godt samspill.

SERIØSITETSBESTEMMELSER

- 1.** HMS-kort. Alle arbeidstakere skal bære lett synlig et gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet.
- 2.** Pliktig medlemskap i StartBANK eller andre tilsvarende leverandørregister.
- 3.** Krav om faglærte håndverkere.
- 4.** Lærlinger. Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 7 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsganene samlet (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggs-gartnerfaget) utføres av lærlinger.
- 5.** Rapporteringsplikt til Sentralskattekontoret for utenlandssaker.
- 6.** Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA).
- 7.** Krav til lønns- og arbeidsvilkår.
- 8.** Bruk av underleverandører og innleid arbeidskraft.
- 9.** Krav om betaling til bank.
- 10.** Mislighold av kontraktsforpliktelser - konsekvenser for senere konkurranser.
- 11.** Revisjon.

Bestemmelser til glede for en hel næring

Mange timers arbeid er nedlagt og mange møter er gjennomført, men til slutt kom resultatet. I midten av november 2015 kom endelig de 11 anbefalte kontraktsbestemmelsene på plass, da partene i arbeidslivet, Difi, KS og BNL/EBA underskrev den viktige avtalen.

Bestemmelsene vil bidra til at offentlige bestillere enklere kan velge seriøse leverandører. Kravene omhandler blant annet krav om HMS-kort, bruk av faglært arbeidskraft, lærlinger og at leverandører skal være medlem i StartBANK eller tilsvarende leverandørregister. Målet er at alle skal bruke de samme bestemmelsene over hele landet. Det er nå det viktige arbeidet begynner. Hvordan kan vi sammen sikre implementering, etterlevelse og kontroll av bestemmelsene?

Har tvunget seg frem

Store utfordringer med arbeidslivskriminalitet i bygg- og anleggsnæringen krever nye og effektive tiltak. Et viktig tiltak er at kontraktene til offentlige oppdragsgivere inneholder krav som hindrer at useriøse aktører kommer inn i prosjektene, og sanksjoner ved mislighold. Det første, viktige steget er tatt og det har sikret bred enighet om bestemmelsene. De anbefalte seriositetskravene omfatter dels forhold som etter regelverket må kontraktreguleres, og dels bestemmelser som anbefales brukt. Offentlige oppdragsgivere anbefales å bruke bestemmelsene i bygg- og anleggskontrakter.

I tillegg til å stille krav til lønns- og arbeidsvilkår, HMS-kort, om bruk av faglærte håndverkere og lærlinger i prosjektene, stiller bestemmelsene også krav til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) og begrensninger i adgangen til bruk av underleverandører. Bestemmelsene sikrer også adgang til kontroll og revisjon av at kravene etterleves.

Hvordan sikre oppslutning, etterlevelse og kontroll?

Partene er nå enige om å følge utviklingen i bruken av reglene og intensjonen er at det skal strammes til etterhvert som man får erfaring med bruk av bestemmelsene, spesielt når det gjelder lærlingklausulen og bruk av fagarbeidere på prosjekter.

For å sikre etterlevelse av bestemmelsene er det avgjørende at det gjennomføres kontroll og revisjon. Partene er derfor i gang med å utarbeide en kravspesifikasjon for offentlige oppdragsgivere og eksterne revisorer som skal brukes ved kontroll.

Vi har spurt noen nøkkelpersoner om noen av bestemmelsene, og hva som blir viktig for å sikre etterlevelse og kontroll på disse områdene i tiden som kommer.

Det første, viktige steget er tatt og det har sikret bred enighet om bestemmelsene.

Håkon Tjomsland
divisjonssjef i NCC Infrastructure

LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

Ifølge de nye seriøsitetsbestemmelsene er leverandøren ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underleverandører (herunder innleide) har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til forskrift om allmenngjort tariffavtale og forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008. Leverandøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underleverandører (herunder innleide). Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

EBA SPØR

Divisjonssjef NCC Infrastructure, Håkon Tjomsland om lønns- og arbeidsvilkår

■ *Hvordan jobber dere for å sikre at NCC og deres underleverandører opererer innenfor gjeldende forskrifter og retningslinjer?*

Vi vet at EBA og samarbeidende organisasjoner jobber hardt for å heve seriøsiteten i byggebransjen, noe de 11 seriøsitetskravene er et godt eksempel på. De siste årene er det innført en rekke tiltak rettet mot sosial dumping og kontroll av virksomheter. Blant annet allmenngjøringsforskriften og solidaransvar for lønn, påseplikten for bedriften, innsynsrett for tillitsvalgte og krav til bruk av id-kort på byggeplasser.

Jeg mener NCC har inntatt en ledende rolle i arbeidet med å utvikle seriøsiteten for næringen, og vi forventer at våre samarbeidspartnere støtter dette 100 prosent.

Forskriften pålegger oss som ansvarlig entreprenør en plikt til å påse at kontraktspartneren – enten det er underentreprenør eller bemanningsbyrå - benytter arbeidskraft som har lønns- og arbeidsvilkår i overensstemmelse med allmenngjøringsforskriftene.

Vi forbeholder oss retten til å foreta innsyn i arbeidsavtaler, lønsslipper og timelister – og slike innsyn gjør vi hele tiden. Innsynsretten innebærer også at tillitsvalgte i NCC skriftlig kan kreve innsyn i lønns- og arbeidsvilkår hos kontraktspartneren (UE) som er omfattet av allmenngjøringsforskriften.

NCC har også innført en egen 8-punkts liste for å skape økt fokus på seriøsitet i bygg- og anleggsnæringen. Vi har nødvendig styrke til å bidra til økt seriøsitet og sikkerhet i vår næring. Derfor har vi tydeliggjort og spisset våre kontraktbetingelser gjennom denne listen.

NCC har utviklet et compliance-program som bygger på kontinuerlig opplæring og diskusjoner med alle medarbeidere, blant annet NCC Compass. NCC Compass er et verktøy som gjør det enklere for våre medarbeidere å følge verdiene våre, og som på en enkel og tydelig måte forklarer hvordan de etiske reglene skal etterfølges i praksis. Vi jobber for at våre ansatte på alle nivåer skal ha dette i ryggmargen, og at det skal varsles når man fatter mistanke om at ting ikke er på stell. Dette er et arbeid som aldri tar slutt, og derfor kan vi ikke miste fokus.

Det skal lønne seg
å ha lærlinger.

Torbjørn Røe Isaksen
kunnskapsminister

LÆRLINGKLAUSUL

Ett av de 11 anbefalte seriøsitetstiltakene er forslag om at ved utførelse av kontraktarbeider skal minimum 7 prosent av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsganene samlet (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsdeltakerfaget) utføres av lærlinger. I Prop. 51 L (2015 – 2016), § 7 Krav om bruk av lærlinger, står det at statlige og kommunale organer skal stille krav om at leverandører er tilknyttet en lærlingordning, og at en eller flere lærlinger deltar i arbeidet med gjennomføringen av kontrakten. Dette gjelder i bransjer med særlig behov for læreplasser.

EBA SPØR

Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen om lærlingklausul

■ **Bygg- og anleggsnæringen har særlig behov for læreplasser. Hvordan skal regjeringen legge til rette for å realisere, kontrollere og kanskje til og med overoppfylle kravet?**

I dag kan store offentlige bygg- og anleggsprosjekter gjennomføres uten en eneste lærling. Det ønsker regjeringen å få en slutt på gjennom å skjerpe regelverket for offentlige anskaffelser. Vi mener det skal lønne seg for en privat bedrift å ta ansvar og investere i opplæringen av lærlinger. Derfor har vi foreslått en ny lov som gjør at det skal stilles krav om bruk av lærlinger ved offentlige anskaffelser.

Det offentlige er en stor kunde: I 2014 ble det kjøpt varer og tjenester for rundt 462 milliarder kroner, og tallet er stigende. Et krav om lærlinger vil derfor være et kraftig virkemiddel for å få sikre vekst i antall læreplasser. Kravet er også et ledd i en strategi mot arbeidslivskriminalitet, og vil gjelde for både norske og utenlandske bedrifter. På den måten vil det være en fordel for de seriøse aktørene.

Kravet vil gjelde innenfor bransjer hvor det er særlig behov for læreplasser. Det gjelder i høyeste grad bygg- og anleggsbransjen, og derfor vil mange kontrakter innen næringen bli omfattet av det nye kravet.

Det er veldig positivt at EBA og Byggenæringens Landsforbund, sammen med blant andre Fellesforbundet og KS, har laget egne anbefalinger om bruk av lærlinger for å sikre seriøse bygge- og anleggskontrakter. Her håper jeg at både næringen selv og kundene bruker anbefalingene når de inngår kontrakter, for å gi enda flere ungdommer en mulighet til å få den læreplassen de ønsker. For det er bare gjennom samarbeid vi kan få gjort noe med læreplasskøen.

Hans Christian Holte
skattedirektør

HMS-KORT

Rapportering av lønns- og ansettelsesforhold til Skatteetaten, NAV og Statistisk sentralbyrå (SSB) er samlet i A-meldingen og gir muligheter for en mer effektiv og målrettet kontroll – i sanntid. I veilederen «Enkelt å være seriøs» er det foreslått en utvidet HMS-kortordning med opplysninger om kvalifikasjoner og annen informasjon. Ved å koble HMS-kortet mot A-ordningen vil dagens kontrollregime forenkles drastisk, og ikke minst bidra til å øke graden av seriositet betydelig. Både Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg (EBA) og Skattemyndighetene er opptatt av å gjøre det enkelt å være seriøs.

EBA SPØR

Skattedirektør Hans Christian Holte om kobling av HMS-kort mot offentlige registre

■ *Hvordan kan Skattemyndighetene bidra til å realisere et HMS-kort og system som muliggjør sanntidskontroll av krav til lønns- og arbeidsforhold?*

Arbeidsmarkeds kriminalitet er en av de største truslene mot samfunnet vårt, og bygg- og anleggsnæringen er spesielt utsatt, slik jeg også sa på generalforsamlingen til EBA i mai 2015. Vi snakker om sosial dumping, trygdesvindler og grove brudd på arbeidsmiljøloven – og ikke minst innenfor mitt ansvarsområde, store summer som unndras beskatning og stortiltet svindel med merverdiavgiftsrefusjon.

Falske identitetsdokumenter viser seg å være et stort problem innenfor arbeidsmarkeds kriminalitet, og Skatteetaten tror derfor at en forenkling av id-kontrollen på arbeidsplassene gjennom en direkte kobling mot etatens felles A-melding kan være en vei å gå.

Først må vi imidlertid rydde opp i sikkerheten rundt utdeling av HMS-kortene. Det er for enkelt å få utstedt kort på bakgrunn av falske legitimasjonsdokumenter.

En bedre ID-sikkerhet for HMS-kortene vil gjøre at de vil oppfylle formålet de er ment for, nemlig å gi en oversikt over hvem som er tilstede på byggeplassen og hvilken arbeidsgiver de «tilhører».

Men vi arbeider med andre tiltak som trekker i den retningen som er foreslått i «Enkelt å være seriøs»-rapporten. For eksempel har vi store forventninger til Registerinfo (SKAV-skjema) i Altinn. Her vil man med fullmakt kunne få innsyn i underentreprenørens registrerings-, leverings- og betalingsforhold på skatte- og avgiftsområdet i sanntid, inkludert sumtallene fra A-meldingen og merverdiavgiftsoppgaven. Da vil man kunne slå opp løpende i kontraktperioden, slik at man får et bedre grunnlag for å ivareta påseplikten.

Vi ser at det er behov for bedre kompetanse både hos bestillere og hovedleverandører på kontroll-siden. Det er mange gode initiativ for å styrke seriositetsarbeidet både i offentlige og private kontrakter, bl.a. gjennom å stille strenge krav til antall ledd, faglærte og læringer, samt å sikre seg adgang til å gjennomføre påseplikten på en god måte. Slike krav krever oppfølging! Vi samarbeider allerede i dag med en rekke store utbyggere for å styrke denne kompetansen. Vi ser at her må det gjøres mer.

Seriøsitet, forenkling og forutsigbarhet

I 2015 har EBA hatt et nært samarbeid med myndigheter, oppdragsgivere og medlemsbedrifter for å bidra til økt seriøsitet i næringen, mer effektive og forutsigbare planprosesser, bedre offentlige innkjøp og lavere byggekostnader.

De siste årene har arbeidslivskriminaliteten økt i omfang og blitt mer alvorlig. Bygg- og anleggsnæringen er i førerretet i kampen mot arbeidslivskriminalitet og har et nært samarbeid med kunder og myndigheter for å etablere tiltak som gjør det enklere å være seriøs og vanskeligere å være useriøs.

Fra lokal til sentral godkjenning

I rapporten Enkelt å være seriøs la bygge- og anleggsnæringens ekspertutvalg i august 2014 frem forslag om nye krav til foretak som

søker sentral godkjenning. Hensikten var å forsterke kravene til seriøsitet og kvalitet når lokal godkjenning av foretak etter plan- og bygningsloven (pbl) opphørte.

Lokal godkjenning opphørte 1. januar 2016 og kommunene skal ikke lenger godkjenne foretak for ansvarsrett i byggesaker. Erklæringer om ansvarsrett skal sendes fra den som erklærer ansvar (f. eks. entreprenør som vil ha ansvarsrett) til kommunen med kopi til ansvarlig søker. Samtidig er det innført nye seriøsitetskrav i den sentrale godkjenningsordningen. Formålet med

endringene er å styrke sentral godkjenning som virkemiddel for å fremme kvalitet i byggverk. Foretak som søker sentral godkjenning må ikke ha forfalt eller ubetalt skatt, merverdiavgift, forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift. Dette gir kontraktspartnere en trygghet for at foretaket driver økonomisk forsvarlig og skal vise at foretaket har vilje og evne til å oppfylle sine forpliktelser. Godkjenningsregisteret skal vise antall ansatte innmeldt i A-registeret. Dette gir opplysninger om foretakets gjennomføringsevne. Disse nye, obligatoriske kravene kommer som tillegg til

HVEM ER VI OG HVA GJØR VI?

Nærings- og bygningsjus

EBA's byggejuridiske avdeling består av fire advokater som yter bistand til medlemsbedriftene i og utenfor rettsapparatet innenfor entrepriserett, offentlige anskaffelser/ anbudsrett og plan- og bygningsrett. Vi tilbyr to timer gratis bistand pr. sak, og kan deretter yte bistand på timebasis.

Advokatene arbeider dessuten med næringsjuridiske spørsmål og ivaretar medlemsbedriftenes interesser ved utarbeidelse og revisjon av lover og forskrifter, standardiseringsarbeid, utarbeidelse av

alternative kontraktsformer, endringer i rammebetingelser, samt forhandlinger med offentlige og private oppdragsgivere med mer. Avdelingen driver videre opplæringsvirksomhet gjennom kurs og seminarer, og holder medlemsbedriftene oppdatert om endringer i lover, forskrifter og øvrige relevante forhold.

kvalifikasjonskrav og krav til kvalitetssikring. Det er også mulig å synliggjøre i det sentrale godkjenningsregisteret om foretaket er godkjent som opplæringsbedrift, og om foretaket har yrkesskadeforsikring og ansvarsforsikring.

Okt kontroll

I løpet av 2015 er samordning av kontroll og tilsyn mellom sentrale myndigheter forsterket gjennom opprettelsen av tre sentre mot arbeidslivskriminalitet (Oslo, Bergen og Stavanger). I tillegg fikk Byggenæringens Landsforbund (BNL) og EBA gjennomslag under stortingets behandling av statsbudsjettet for ytterligere to sentre i henholdsvis Kristiansand og Trondheim. Etableringen av disse sentrene vil bidra til et bedre og mer effektivt kontrollregime.

Felles seriositetskrav for offentlige bestillere

Den 16. november 2015 ble Kommunenes Sentralforbund (KS), Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi), Fellesforbundet og BNL enige om et sett seriositetskrav som skal være med å legge grunnlaget for de offentlige bestillers krav. Bestemmelsene omfatter mange viktige krav, som lønns- og arbeidsforhold, språk og HMS. Særlig viktig har vært kravet om minimum 40 prosent fagarbeidere og kravet om 7 prosent lærlinger i prosjektene.

Det er også innført et krav om at hoved/totalentreprenøren skal være medlem av leverandørregisteret StartBANK. For å hjelpe offentlige bestillere med et konkret verktøy til å drive kvalifikasjonsvurdering og leverandørovervåkning, har næringen frikjøpt StartBANK og tilbyr den nå gratis til kommunene. Med de anbefalte seriositets-

kravene for kommunene, er det større sjanse for at bedriftene får et likt grunnlag å forholde seg til i kontraktene.

Partene er videre enige om å følge utviklingen i bruken av reglene og intensjonen er at det skal strammes til etterhvert som man får erfaring med bruk av bestemmelsene, spesielt når det gjelder lærlingklausulen og bruk av fagarbeidere. For å sikre etterlevelse av bestemmelsene er det avgjørende at det gjennomføres kontroll og revisjon. Partene er derfor i gang med å utarbeide kravspesifikasjon for offentlige oppdragsgivere og eksterne revisorer som skal brukes ved kontroll.

Veileder for valg av leverandør

Veilederen "Hvordan velge seriøse leverandører" ble utviklet i 2014 og omfatter sjekklister og dokumenter med lenker til offentlige skjema og registre, og forenkler arbeidet både ved innleie av norske og utenlandske arbeidstakere og ved inngåelse av kontrakt med underentreprenører. Veilederen har i 2015 blitt presentert for en rekke myndigheter, kunder og bedrifter og ligger til grunn for pågående arbeid om en tilsvarende veileder for offentlige og private kunder.

Bolig og infrastruktur

BNL-rapporten "Bedre areal- og transportplanlegging for raskere gjennomføring" ble overlevert politisk ledelse i Kommunal- og moderniseringsdepartementet 14. desember 2015.

Klimaendringer og befolkningsveksten i pressområder vil tvinge fram en mer konsentrert og arealeffektiv boligbygging og utbygging av en effektiv infrastruktur, spesielt knyttet til transport. Dette medfører behov for betydelige endringer når det gjelder areal- og transportplanlegging. Planprosessene

tar for lang tid og er for uforutsigbare. Det foreslås forenklinger både i regelverk og praksis, som skal bidra til redusert tidsforbruk og gi større forutsigbarhet.

Noen hovedpunkter i rapporten:

- Det bør utarbeides regionale areal- og transportplaner etter modell fra plan-samarbeidet Oslo og Akershus. En slik plan vil være et viktig overordnet verktøy som sikrer en helhetlig planlegging og utbygging - spesielt i byregioner. Det foreslås at Nasjonal Transportplan (NTP) blir en plan som sikrer samordning av areal- og transportpolitikken, som forplikter både kommuner og fylke/stat: "Fra NTP til NTAP".
- Reguleringsplanene må være mer gjennomføringsorienterte og robuste og derved mer egnet som verktøy for gjennomføring av utbygging.
- Et mer fleksibelt planhierarki.
- Større grad av forhandlings- og avtalebasert utvikling av reguleringsplaner hvor økonomi kommer tidligere inn.

Det er utarbeidet maler for utbyggingsavtaler og håndtering av merverdiavgift. Det foreslås standardisering av planbestemmelser og tydeligere avklaring av dokumentasjonskrav til reguleringsplaner. I samarbeid med BNL vil EBA følge opp planen overfor myndigheter og relevante etater, for å sikre at forslagene blir realisert.

Byggekostnader

Den nye regjeringen har gitt Direktoratet for byggkvalitet (DIBK) et mandat om å forenkle og forbedre dagens tekniske forskrift frem mot en ny teknisk forskrift i 2017. EBA har i forbindelse med dette gitt flere innspill til DIBK om dagens tekniske krav til bygg. EBAs "Utvalg for kvalitet og byggekostnader" har

For å sikre etterlevelse av bestemmelsene er det avgjørende at det gjennomføres kontroll og revisjon.

foretatt beregninger av byggekostnader for følgende prioriterte områder: Inneklima, brann, universell utforming og energi. Kostnadene er beregnet etter dagens TEK og TEK 97 for å gi et bilde av utviklingen og vise hvilke regler som gir unødig høye byggekostnader. Det er oversendt en liste over hvilke punkter i dagens regelverk som bør endres for å redusere byggekostnadene, samt forslag til endringer. DIBK har prioritert å arbeide videre med enkelte av disse forslagene. DIBK benytter EBAs medlemmer som kilder ved kartlegginger i regi av rådgivere over hvilke øvrige områder som bør prioriteres.

Standardisering

Arbeidet med ny standard for samspills-entreprise og Offentlig Privat Samarbeid (OPS) er godt i gang. Det samme er arbeidet med å utarbeide ytelsesbeskrivelse for arkitekter og rådgivere. Ny standard for prøvedrift er ferdigforhandlet.

Medlemsbistand 2015

■ EBA har fortsatt sin rådgivningsvirksomhet og i 2015 bistod vi mer enn 100 bedrifter med rådgivning og tvistesaker. EBA arbeider kontinuerlig med forbedre responstiden i rådgivningstjenesten.

■ EBA har bistått flere sentrale innkjøpere av bygg- og anleggsarbeid med valg av entreprisform, utarbeidelse av konkurransegrunnlag og utarbeidelse av kontrakter med balansert risiko og krav som sikrer seriositet.

■ EBA har i 2015 arbeidet med å utvikle og utvide tilbudene om medlemsfordeler og fortsatt arbeidet med å tilby alle medlemmene konkrete tilbud. EBAs kollektive avtaler innenfor forsikring, pensjon og garanti har aldri hatt større oppslutning.

Offentlige anskaffelser

■ Hele regelverket for offentlige anskaffelser er under revisjon. Den norske regjeringen har i 2015 fortsatt arbeidet med å gjennomføre EUs nye anskaffelsesdirektiver i norsk lovgivning (gjelder for anskaffelser over EU/EØS-terskelverdiene, kr. 39 mill. eks. mva. for bygg- og anleggsanskaffelser). Parallelt har regjeringen arbeidet videre med revisjonen av det særnorske regelverket (under kr. 39 mill. eks. mva.), og det er særlig denne delen av regelverket EBA, BNL og NHO har arbeidet for å påvirke innholdet av.

For næringen er det særlig to forhold det er viktig at blir ivarettatt i det nye regelverket. For det første må regelverket fortsatt inneholde bestemmelser som bidrar til å sikre seriositet (krav til lønns- og arbeidsvilkår, lærlingklausul, miljøhensyn mv.). Det regjeringsoppnevnte Forenklingsutvalget foreslo i sin rapport av 2014 at alle slike såkalte ikke-anskaffelsesfaglige hensyn skulle fjernes fra regelverket. EBA og andre har gått kraftig imot dette. Regjeringens forslag til nye regler som nå foreligger viser at vi her har fått gjennomslag for en videreføring og styrking av de viktigste bestemmelsene.

For det andre er det viktig at også regelverket under EU/EØS-terskelverdien inneholder rammer for konkurransen som sikrer forutsigbarhet og ivaretar viktige leverandørhensyn. En samlet bygg- og anleggsnæring har gått kraftig ut mot forslaget til flertallet i Forenklingsutvalget om å erstatte dagens valgfrie konkurranseformer (anbudskonkurranse og konkurranse med forhandling) med en ny tilbudskonkurranse hvor oppdragsgiver først etter at tilbudsfristen er utløpt må bestemme seg for om det skal forhandles eller ikke - og hvordan eventuelle forhandlinger skal gjennomføres. Regjeringen har varslet at den vil innføre den nye tilbudsprosedyren. EBA vil i 2016 arbeide for å begrense konsekvensene av en slik prosedyre og sikre mest mulig forut-

sigbarhet i konkurransene. EBA har i 2015 etablert dialog med Nærings- og fiskeridepartementet, som skal utarbeide ny forskriftstekst for å påvirke innholdet. EBA har i 2015 også etablert dialog med Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) for å påvirke utformingen av kunngjørings skjemaer og utarbeidelsen av veileder til nytt regelverk. Gjennom gode skjemaer og utarbeidelse av beste praksis vil EBA arbeide for at rammene for konkurransen og eventuelle forhandlinger i størst mulig grad bestemmes på forhånd.

I 2015 har EBA i samarbeid med Norsk kommunalteknisk forening og Difi for andre gang avholdt konferansen "Bygg- og Anleggsanskaffelser" på Gardermoen. Konferansen hadde mange deltakere og satte mange viktige temaer for bransjen på dagsorden.

EBA har sammen med NHO i 2015 igangsatt utarbeidelse av beste praksis, kvalifikasjonskrav, tildelingskriterier og evalueringsmodell. Dette er viktig for å sikre forutsigbarhet og etterprøvbarehet ved valg av leverandører. Vi vil i 2016 jobbe videre med spredning og implementering for å sikre en mest mulig enhetlig praktisering i overensstemmelse med regelverket for offentlige anskaffelser.

Fortsatt behov for fagarbeidere og ingeniører

8 500 nye fagarbeidere og 1 500 fagskoleteknikere, ingeniører og sivilingeniører. Det er hva bygg- og anleggsnæringen trenger hvert år for å få jobben gjort.

I dag dekkes mindre enn halvparten av behovet for ny arbeidskraft i næringen gjennom videregående opplæring. Kun halvparten av de ca. 3 700 som hvert år søker seg til Vg1 Bygg- og anleggsteknikk gjennomfører med fag- eller svennebrev. Økt rekruttering og bedre gjennomføring i skole vil være avgjørende for å skaffe nok fagarbeidere i årene fremover.

Prosjektene står i kø for bygg- og anleggsnæringen også i årene som kommer. Skal vi klare å møte den økte etterspørselen, vil norske entreprenører være avhengig av en stor og solid grunnstamme av egne fagarbeidere, lærlinger, fagteknikere, ingeniører og sivilingeniører.

Næringen tar selv et stort ansvar for å få dette til. Et flertall av EBAs medlemsbedrifter tar inn lærlinger, og blir gjennom dette en del av det offentlige utdanningssystemet. Det forventes at bedriftene stiller praksisplasser og

læreplasser til disposisjon for samfunnet, og at man rekrutterer nyutdannede ingeniører og sivilingeniører. Av hensyn til næringens omdømme og troverdighet er det således svært viktig at bedriftene holder trykket oppe når det gjelder rekruttering av lærlinger, fagskoleteknikere og nyutdannede ingeniører.

Lovfestet bruk av lærlinger i offentlige prosjekter

Konkurransen om kontrakter innen både bygg og anlegg blir stadig tøffere. EBA mener det offentlige må stille krav til inntak av lærlinger for å få tildelt større offentlige kontrakter, gjennom bruk av lærlingklausuler. Dette er et arbeid både BNL og EBA har brukt mye tid på i 2015. Regjeringen har i forbindelse med regelverket for offentlige anskaffelser varslet styrket lærlingklausul i offentlige kontrakter. I disse bestemmelsene ligger også en anbefaling til hvordan dette skal løses. Fellesforbundet, Byggenæringens Landsforening (BNL), Kommunesektorens organisasjon (KS) og Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) er blitt enige om en rekke felles bestemmelser i forbindelse med offentlige bygg- og anleggsanskaffelser. EBA har vært en aktiv pådriver i dette arbeidet, og jobbet tett opp mot Statsbygg, KS og Difi. Vi har også bidratt i a-kraft i offentlige bygg- og anleggsprosjekter. EBA har jobbet tett sammen med BNL og

Fellesforbundet, og bidratt stort til protokollen om felles seriositetskrav mellom BNL og Fellesforbundet, som ble lansert 16. november.

Den 23. januar 2016 sendte regjeringen ut pressemeldingen «Meir samfunnsansvar i offentlige innkjøp», som omhandler ny lov om offentlige anskaffelser. En av de viktigste endringene i forslaget til ny lov er: *Nye regler som ivaretek miljø, menneskerettigheter og krav om bruk av lærlingar*. Dette er et svært viktig tiltak for hele næringen og viser at det målrettede arbeidet gir resultater.

Bidrar til fremtidens utdanning

EBA er med på å forme fremtidens utdanning innen bygg og anlegg. I dag deltar vi på mange arenaer der beslutningene tas, både internt i NHO-fellesskapet og eksternt i dialog med faglige råd og utvalg. Målet med EBAs store engasjement for fag- og yrkesopplæringen er en fagutdanning tilpasset arbeidslivets behov, samt økt gjennomføring i utdanningene. I 2015 har vi jobbet mye med tilbudsstrukturen i videregående opplæring. Kunnskapsdepartementet har gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å «styrke kvaliteten på og relevansen av fag- og yrkesopplæringen ved å gjennomgå tilbudsstrukturen i samarbeid med partene i arbeidslivet». Dette er en oppfølging av Meld. St. 20 (2012-2013) På rett vei – kvalitet og mangfold i fellesskolen.

3 774

Søkertallene til Vg1 Bygg- og anleggsteknikk. Det er en økning på 11 prosent fra 2014.

Konkurransen om kontrakter innen både bygg og anlegg blir stadig tøffere.

Partene i arbeidslivet er i denne sammenheng de ni yrkesfaglige rådene og Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (FRY). Gjennomgangen av tilbudsstrukturen skal bidra til at opplæringen bedre kan imøtekomme elevers og arbeidslivets behov. Opplæringstilbudene skal bli mer relevante, målt opp mot kriterier som rekruttering, gjennomføring med fag-/svennebrev eller yrkeskompetanse og verdsetting på arbeidsmarkedet. Faglig råd har bedt alle fageierne til de ulike fagene innen bygg- og anleggsteknikk om å sette seg ned sammen for å se på sitt fag, og komme med forslag til eventuelle endringer. EBA har eierinteresser i både bygg- og anleggsgfag, og deltar til sammen i fire grupper. Forslagene ble oversendt faglig råd i februar 2016. Faglig råd for Bygg- og anleggsteknikk skal levere en endelig utviklingsredegjørelse til Utdanningsdirektoratet i april 2016. Arbeidet skal munne ut i Yrkesfagløftet som Kunnskapsdepartementet v/statsråden skal fremlegge sommeren 2017.

Høyere utdanning, realfag og teknologi

Tall fra Samordna Opptak viser at til studier innen realfag er det over 11 prosent flere søkere enn i fjor. Det er en økning på 870 søkere siden 2012, det vil si drøyt 25 prosent i løpet av de siste tre årene. Totalt sett er søkningen til teknologiske fag i år omtrent som i fjor. Det er 130 færre søkere til treårig ingeniørutdanning (bachelor), mens det på master i teknologi er omtrent samme antallet som har det som sitt førstevalg som i fjor. Det er viktig at bedriftene tilbyr praksisplasser og sommerjobber til studenter, og rekrutterer de nyutdannede fagskoleteknikerne, ingeniørene og sivilingeniørene som er kvalifiserte.

EBA støtter opp om Næringslivsringen ved NTNU. Næringslivsringen er et samarbeidstiltak mellom byggenæringen og studieprogrammet for Bygg- og miljøteknikk ved NTNU, for å styrke rekrutteringen av studenter og bidra til næringsrelatert kompetanseutvikling i byggstudiet.

Visste du at

- EBA støtter opp om BIMFag. BIMfag er et nettverk for private og bedrifter som engasjerer seg for BIM og utviklingen av teknologien. Nettverket ble opprettet og startet februar 2010 av tidligere studenter ved Fagskolen i Oslo, nå Fagskolen Oslo Akershus.
- EBA er med i styringsgruppen i Interreg-prosjektet «Grenseløst VADH». Det er samarbeidsprosjekt mellom Norge og Sverige, og fylkene/länene Värmland, Akershus, Dalarna og Hedmark.
- "Grenseløst VADH" har som overgripende målsetning å utvikle en samarbeidsstruktur for byggenæringen som sikrer det fremtidige kompetansebehovet. Den økte mobiliteten, samt flere innganger til byggenæringen skaper en større og mer differensiert rekrutteringsbase som gjør at bedriftene kan finne rett kompetanse til enhver tid.

Prosjektet kommer til å jobbe med fire temaer:

- Rekruttering
- Samarbeid skole/næringsliv
- Livslang læring
- Mobilitet

HVEM ER VI OG HVA GJØR VI?

Kompetanse og Rekruttering

Kompetanseavdelingen skal ivareta medlemsbedriftenes interesser ved å påvirke utvikling av innhold i både offentlige og private utdannings-tilbud slik at disse i størst mulig grad er i overensstemmelse med EBA-medlemmenes interesser og behov.

EBA's medlemsbedrifter har målsetting om å ha tilstrekkelig tilgang på kvalifisert arbeidskraft fra alle utdanningsnivåer innenfor EBA's virkeområder.

EBA har kompetansepolitisk fokus på:

- » Bidra til økt rekruttering til næringen
- » Påvirke at utdanningene leverer riktig kompetanse
- » Entreprenørskolen skal være en foretrukket samarbeidspartner ved kompetanseheving

Kompetanseheving for bygg- og anleggsnæringen

Etableringen av Byggenæringens Nettskole har vært et høydepunkt for Entreprenørskolen i 2015. Gjennom nettskolen vil EBA tilby nyttige og nødvendige kurs for medlemsbedriftene i årene som kommer, i tillegg til tradisjonelle kurs.

Det er EBAs lokalavdelinger som står som arrangører av kurs rundt om i landet, og som bestemmer hvilke kurs som skal tilbys. I Oslo er det imidlertid ikke lokalavdelingen, men Entreprenørskolen som er arrangør. For at EBAs medlemsbedrifter skal ha et reelt tilbud om relevante kurs, tilbys ca 90 prosent av kursporteføljen to ganger i året i Oslo (vår- og høstsemester). Lav etterspørsel har imidlertid resultert i noen avlysninger gjennom 2015.

Søker råd hos bedriftene

Kontakt med bedriftene er viktig for å fange opp kompetansebehov og for å evaluere Entreprenørskolens kurstilbud. Kompetansenettverket bidrar til dette, men i tillegg har det vært avholdt tre bedriftsmøter. Entreprenørskolen har presentert seg på to medlemsmøter i EBAs lokalavdelinger i 2015. Tilbakemelding fra bedriftene er at EBA gjennom Entreprenørskolen har et kurstilbud som dekker kompetansebehovet.

Kompetansenettverk

Det er etablert et uformelt nettverk for HR- og kompetanseansvarlige i EBAs medlemsbedrifter. Nettverket har ingen formell funksjon, og saker som diskuteres meldes inn fra deltakerne. Saker som har vært diskutert har med kompetanseutvikling i bedriftene og i næringen å gjøre - spesielt knyttet opp mot lederutvikling (spesielt på

mellomledernivået). Det ble avholdt to møter i nettverket i 2015.

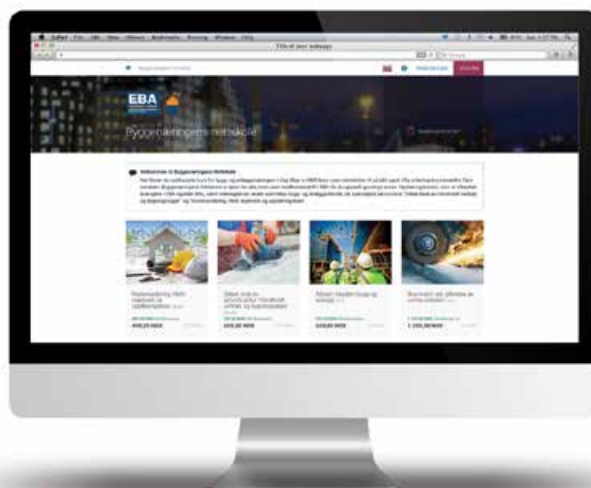
ANSVAR-kurset

EBAs medlemsbedrifter er forpliktet til å ha undertegnet EBAs etikkplakat og til å ha et etterlevelsprogram. ANSVAR tilbys med bakgrunn i dette som et bedriftsinternt kurs. Det har vært avholdt fire kurs hos til sammen tre bedrifter i 2015.

Anleggslederskolen

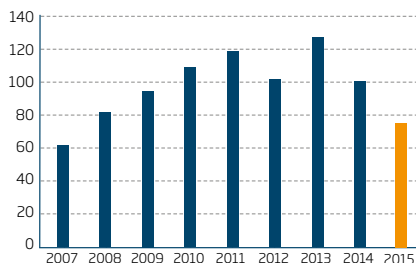
Anleggslederskolen, et kurs for den som har det daglige ansvaret på bygg- og anleggs-plassen ble arrangert høsten 2015 i Oslo. Kurset hadde 12 deltakere og ble arrangert i

Møre og Romsdal og i Oslo. Anleggslederskolen er til sammen arrangert 13 ganger. Målsettingen med kurset er å øke kompetansen på mellomledernivået slik at anleggsleder får styrket sine muligheter til å lede sine prosjekter bedre. Ved å gi anleggslederen innføring i nøkkeloppgaver, informasjon om forberedende aktiviteter samt opplæring innen viktige oppgaver, vil han eller hun få bedre forutsetninger til å gjøre en bedre jobb. Hovedfokus er i byggeprosessen, men det vektlegges å gi en helhetlig innsikt i alle fasene fra prosjektering til overtakelse. Kurset går over fem samlinger – totalt 12 dager.

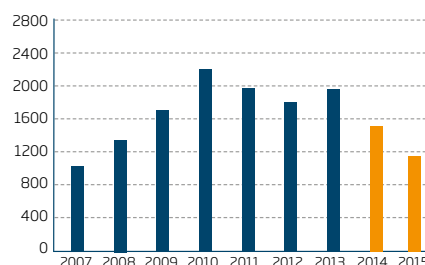

Antall kurs 2007- 2015

Antall kursdeltakere 2007- 2015

De mest populære kursene i 2015 var Betongarbeider - utførelse av betongkonstruksjoner (10 kurs), NS 3420 og NS 8407 (begge 8 kurs) og TEK og Grunnopplæring HMS (begge 5 kurs). Den store etterspørselen etter U3 kurs skyldes at flere byggherrer stiller krav om dokumentert kompetanse.

Byggenaringensnettsskole.no

Entreprenørskolen etablerte i 2015

Byggenaringens Nettsskole. Nettsskolen ble etablert for å være:

- Et læringscenter med relevante e-læringskurs for hele byggenæringen. Både for de ulike fagene hos de utførende, men også gjennom hele næringskjeden
- Det blir enklere å finne og orientere seg når det gjelder hva som finnes av kurs
- Nettsskolen gir den enkelte bruker og/eller arbeidsgiver mulighet til å dokumentere hvem som har gjennomført de ulike kursene

Som en start har EBA utviklet e-læringskurs innenfor HMS-området:

- Sikker bruk av håndholdt verktøy og bygningsager

- Risikovurdering, HMS-regelverk og opplæringskrav

Kursene tilbys på norsk, engelsk og polsk og har blitt delvis finansiert gjennom midler fra Fondet for regionale verneombud.

Byggenaringensnettsskole.no tilbyr også kurs som er utviklet av andre aktører. Dette betyr at vi tilbyr en salgskanal for aktører som kan tilby relevante kurs for næringen av god kvalitet.

I tillegg til de kursene EBA selv har utviklet tilbyr vi pr 31.12.2015 følgende kurs gjennom nettsskolen:

- HMS for ledere (Norsk Industri)
- Grunnopplæring HMS (Norsk Industri)
- Varme arbeider (Munio)
- Arbeid i høyden (Munio)

- Førstehjelp (Munio)
- FSE kurs (Nelfo)

NHOs arbeidsmiljøfond bevilget i november 2015 kr 2 100 000 for utvikling av stillasteori for montering, demontering og kontroll som e-læringskurs. Utviklingsarbeidet vil pågå i 2016, og kurset er forventet ferdig sommeren 2016.

Byggenaringensnettsskole.no ble lansert i forbindelse med HMS konferansen i oktober 2015. Det er foreløpig lav omsetning av kursene, men det antas at det tar noe tid før bedriftene oppdager det nye opplæringstilbudet og endrer rutiner for opplæring.

HVEM ER VI OG HVA GJØR VI?

Entreprenørskolen

EBA tilbyr bedriftene til sammen cirka 30 ulike kurs innen fagområdene jus, tekniske fag, HMS, ledelse og økonomi.

Gjennom Entreprenørskolen bidrar EBA til kompetanseheving hos sine medlemsbedrifter. Kursene arrangeres rundt om i landet gjennom EBAs lokalavdelingsapparat i tillegg til at de arrangeres internt i bedriftene.

I 2015 hadde vi 1 147 kursdeltakere på til sammen 76 kurs. Det har de siste årene vært en økning i antall bedriftsinterne kurs, mens det har vært nedgang i antall åpne kurs rundt om i landet. Totalt er det nedgang i både antall kursgjennomføringer og antall kursdeltakere, og nedgangen

har pågått over flere år. Det er grunn til å anta at de to viktigste årsakene til nedgangen primært skyldes:

- » Ingen nye krav/manglende etterspørsel på dokumentert kompetanse fra kunden
- » Presset marked kombinert med høy aktivitet

Charter for en skadefri bygg- og anleggsnæring

Utarbeidelse av veikart for innføring av HMS-charteret i bedriftene og lansering av Byggenæringens Nettskole er to viktige tiltak EBA har jobbet med på HMS-området i 2015.

HMS-kurs på Byggenæringens Nettskole

■ I dag er det i alt 14 kurs på www.byggenaringensnettskole.no, og alle kursene er per i dag knyttet til HMS-området. HMS for ledere og kurset Arbeid i høyden er to av kursene. Oversikt over alle kursene ser du under.

Oversikten viser både egenutviklede og andre kurs på Byggenæringens Nettskole

- HMS for ledere
- Grunnopplæring HMS
- Arbeid i høyden
- Førstehjelp
- FSE høy- og lavspenning
- FSE-kurs høyspenning
- FSE-kurs lavspenning
- FSE-kurs for instruert personell
- Risikovurdering, HMS-regelverk og opplæringskrav
- Sikker bruk av arbeidsutstyr: Håndholdt verktøy og bygningssager
- Brannvern ved utførelse av varme arbeider
- Grunnleggende kjemikaliehåndtering
- Sikker bruk av løfteredskap
- HMS - praktisk introduksjonskurs

Charter for en skadefri bygg- og anleggsnæring er et felles forpliktelsesdokument for hele næringskjeden, med det mål å arbeide for en skadefri bygg- og anleggsnæring. Som representant for det utførende leddet skal EBA:

- Sørge for en vesentlig bedring i ryddighet og sikkerhetstilstand på alle byggeplasser
- Sørge for at nødvendig verneutstyr alltid er tilgjengelig og i bruk

På HMS-konferansen 28. – 29. oktober 2015, presenterte vi “Veikart for innføring av HMS-charter i bedrift”. Veikartet og tilhørende verktøykasse sendes til medlemsbedriftene i løpet av første halvår i 2016.

I fellesskap har man også forpliktet seg til å utrede en felles grunnleggende HMS-opplæring for alle som skal jobbe i bygg- og anleggsnæringen. Utredningen ble lagt fram på HMS-konferansen 2015. Arbeidet med å lage rapporten var ledet av Lars Erik Bartnes i Veidekke ASA. I styringsgruppen for

utredningen var EBA representert med Kari Sandberg og Lene Jønsson.

EBA er representert i HMS-charterets styringsgruppe med adm. direktør Kari Sandberg og styrets nestleder Helge Opedal, som er regiondirektør i Veidekke Entreprenør AS.

HMS-konferansen

HMS-konferansen i 2015 hadde 320 deltakere. Hovedtemaer for konferansen var:

- Charter for en skadefri bygg- og anleggsnæring, resultater og erfaringer
- Lederskap, kultur og kommunikasjon
- Praktisk HMS: Arbeid i høyden og sikkerhet ved bruk av maskiner

HMS-konferansen har alle som jobber med HMS innenfor vår næring som målgruppe, fra toppleder til verneombud. Samarbeidspartnere er BNL, MEF, Arbeidstilsynet, Fellesforbundet, Norsk Arbeidsmandsforbund, Statsbygg, Statens Vegvesen, Forsvarsbygg og Jernbaneverket.

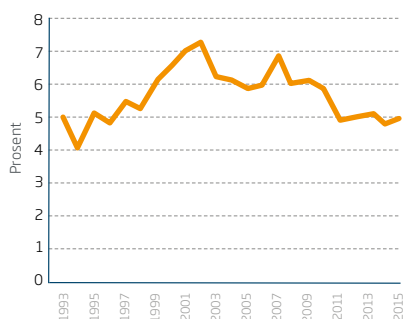
Hvert år har 8 000 arbeidstakere på norske byggeplasser skade-relatert fravær. Dette tallet er altfor høyt.

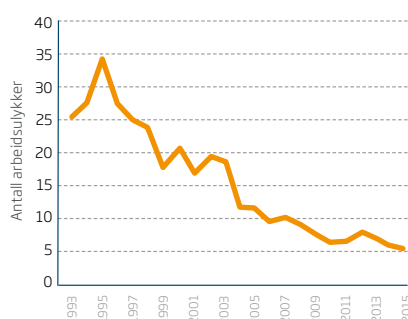
EBA utarbeider hvert år sykefraværstatistikk på bakgrunn av tall innhentet fra sine medlemsbedrifter. Sykefraværet i 2015 var på 4,92%. Dette er en oppgang fra 2014, da sykefraværet var på 4,82%. H-verdien (hyppighet av arbeidsulykker pr 1.000.000 arbeidede timer som er så alvorlige

at det medfører fravær fra arbeid/arbeidsplassen) har imidlertid gått ned, og var i 2015 på 6,13, mot 6,21 i 2014. F-verdien (fraværsganger pga. skader pr 1.000.000 arbeidede timer) har gått opp fra 88,97 i 2014 til 111,16 i 2015. Se utvikling i grafene under.

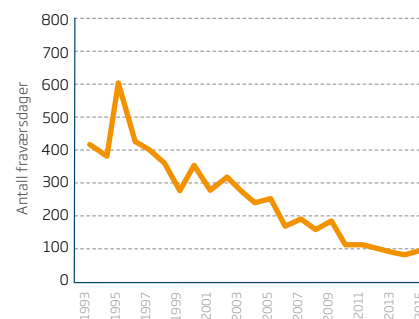
Sykefraværet

H-verdi

F-verdi

HVEM ER VI OG HVA GJØR VI?

Helse, miljø og sikkerhet

EBA skal arbeide for sikre, trygge, effektive og lønnsomme bedrifter.

Gjennom vårt arbeid skal vi:

- » bidra til arbeidsplasser uten skader og uhell
- » sikre trygge arbeidsplasser hvor man trives
- » påvirke og bidra til sikker og effektiv produksjon

EBAs HMS-utvalg består av representanter fra flere av medlemsbedriftene våre, og representerer solid HMS-kompetanse. Utvalget ledes av Hilde Waage, HMS-sjef hos Kruse Smith Entreprenør AS.

Utvalgets formål er å være et aktivt kompetanseorgan innen HMS, og bidra til at gode/nye løsninger og erfaringer formidles til EBAs medlemsbedrifter. Utvalget planlegger og iverksetter tiltak som en del av EBAs strategiske handlingsplan. HMS-utvalget er ett av EBAs styreoppnevnte utvalg, med representasjon fra hovedstyret. Nils Raymond Laeskogen, Betonmast Toten AS, har vært styrets representant i utvalget i 2015.

Legger til rette for vei og bane

EBA jobber for å styrke rammebetingelsene til medlemsbedriftene som har sin virksomhet innen bygging, drift og vedlikehold av vei, jernbane og asfaltvirksomhet. Ved å sikre bedre rammebetingelser skal vi bidra til en lønnsom og respektert næring.

EBA er fornøyd med at statsbudsjettet for 2016 får en økning i bevilgningene til anlegg, drift og vedlikehold. Det betyr at anleggsprosjekter kan startes opp som planlagt og at bevilgning til Nye Veier AS følges opp. Både innen vei og jernbane er det nå mulighet for at en kan stanse forfallet og starte med å ta igjen etterslepet på vedlikehold. Dette er gode nyheter for hele sektoren.

Utvikling av anleggsmarkedet

EBA jobber mye med utvikling av kontrakter og innspill til forbedringer i kontrakter og gjennomføringsmodeller. EBA har gitt innspill til veileder for samhandling, der en ordning for konfliktløsning tas inn som en del av kontrakten.

Utenlandske aktører viser fortsatt stor interesse for det Norske anleggsmarkedet, og de store prosjektene på Follobanen som skulle utvikle de norske entreprenørene har stort sett gått til utenlandske aktører. EBA arbeider for at kommende kontrakter innen vei- og jernbaneutbygging skal tilpasses det norske anleggsmarkedet både når det gjelder størrelse på kontraktene og valg av kontraktstandard.

Det har vært stor oppmerksomhet både

innen bransjen og i media rundt arbeids- og lønnsforhold hos utenlandske entreprenører. EBA er sammen med BNL engasjert i arbeid med seriositet i anleggsbransjen.

Fram til nå har det vært et økende konfliktnivå i anleggsbransjen, noe som fører til store omtvistede summer. Det er naturlig å tro at konfliktene også fører med seg andre negative virkninger. Et konfliktnivå som vi har sett i 2015 er verken byggherrer, entreprenører eller samfunnet tjent med. EBA vil derfor understreke at det er nødvendig at bestiller samarbeider om løsninger med bransjeorganisasjonene. Ett tiltak som gjennomføres i 2016 er at det innføres en oppmannsordning der en nøytral tredjepart får innsyn i konflikten og kommer med forslag til løsning.

Drift og Vedlikehold

Kurs i kontraktforståelse er videreført i samarbeid med Byggherreseksjonen i Veidirektoratet. Kurset er gjennomført for alle driftskontrakter som hadde oppstart 1. september 2015. Kurset vil også oppdateres og videreføres for alle kontrakter med oppstart 1. september 2016.

Andre, viktige saker avdelingen har jobbet med i 2015 er oppfølging av forsøkskontrakter, innspill til kontraktsmaler, opplæring i vinterdrift og ordning for løsning av tvister.

Sju millioner tonn asfalt

I 2014 ble det for første gang produsert over 7 millioner tonn asfalt i Norge, mens det i 2015 ble tett oppunder 7 millioner. 2015 var det siste året for bonusordning for levering av asfalt med lavere temperatur (LTA). Entreprenørene har produsert 592 000 tonn LTA i 2015, noe som er en liten økning i forhold til 2014. Entreprenørene har nå flere år der de har høstet erfaringer med produksjon av LTA, og målsetning for 2016 er en betydelig økning i produksjonen. Innen asfalt ble det i 2015 også jobbet mye med innspill til kontraktsmal, kontraktsvilkår – oppfølging av kvalitet og krav til kvalitet, opprettelse av Asfaltfond, Carbon Footprint, CO2 regnskap i samferdselssektoren og gjenbruk av asfalt.

På rett spor - jernbanereform

Den viktigste saken i 2015 har vært arbeidet med Jernbanereform. Stortinget vedtok Stortingsmelding 27, På rett spor – Reform av jernbanesektoren i 2015. En konsekvens av reformen er etablering av et jernbanedirektorat med styrende og koordinerende oppgaver og etablering av et infrastrukturforetak som får ansvar for drift og vedlikehold og utbygging i jernbanesektoren.

Jernbanemarkedet er fortsatt preget av

Innen vei og jernbane har vi nå mulighet til å stanse forfallet og starte med å ta igjen etterslepet på vedlikehold. Dette er gode nyheter for hele sektoren.

svingninger i sesongen, og det er stort behov for å flytte oppgaver fra høysesong til lavsesong.

Saker det har vært arbeidet med i 2015:

- Forutsigbarhet i oppdragsmengde
- Høye kompetansekostnader innenfor drift og vedlikehold
- Oversikt over markedsfordeling mellom Jernbaneverkets (JBV) egenproduksjon og det private leverandørmarkedet
- Oppdatert oversikt over prosjekter som legges ut til privatmarkedet
- Flerårige avtaler som er gjensidig forpliktende for JBV og leverandør.
- Kontraktmodeller

Helse, miljø og sikkerhet

EBA har deltatt i et prosjekt som har gjennomført målinger av innhold i asfalttrøyk. Det er gjort funn av stoffer som kan kobles til plager hos asfaltarbeidere. Derfor vil prosjektet videreføres med nye målinger i 2016.

Saker det har vært arbeidet med i 2015:

- Tiltak i kontraktsgrunnlag for å unngå ulykker og farlige situasjoner
- Bevissthet omkring bruk av verneutstyr
- Sikker levering og håndtering av bitumen på asfaltfabrikkene

Utviklingskontrakt skal bidra til økt kompetanse og samspill

■ Det har lenge vært behov for å utvikle samspillet og kompetansen hos både bestiller og entreprenør innen Drift og vedlikehold (DOV). I Statens Vegvesen region Sør skal man nå i gang med et pilotprosjekt som blant annet skal bidra til å sikre rekruttering til drift og vedlikehold.

Det norske drifts- og vedlikeholdsmarkedet har vært konkurranseutsatt siden 2003. Veinettet er delt opp i cirka 100 drift- og vedlikeholdskontrakter med en samlet verdi på cirka 3,7 milliarder kroner. Omfattende tilleggsarbeider gjør at omsetningen i markedet er betydelig høyere enn kontraktsummen. Lengre kontraktstid og flere vedlikeholdsoppgaver inn i kontraktene skaper forutsigbarhet, gjør det enklere å rekruttere fagfolk, øker muligheten for bedre utnyttelse av maskiner og samsvarer bedre med avskrivningsregler for maskinene.

I Statens Vegvesen Region Sør utvikles derfor en ny drifts- og vedlikeholdskontrakt. De viktigste endringene i den nye kontrakten er:

- » Pilotprosjektet i møtekommer entreprenørenes ønsker om økt kontraktstid fra fem til åtte år

- » Kontraktene blir større ved at Telemark reduseres fra seks til tre kontrakter og Vestfold fra tre til to kontrakter
- » Hovedentreprenør skal minimum utføre 35-40 prosent av arbeidet i egenregi og utføre sentrale elementer i kontrakten med egne ansatte og egne maskiner
- » Økt krav til kompetanse og fokus på fagmiljø hos entreprenør
- » Krav om minst tre lærlinger i løpet av kontraktstiden
- » Kontraktsignering ni måneder før oppstart av kontrakten
- » Vedlikehold innlemmes i driftskontrakten
- » Tvisteløsningsordning

Målet for pilotprosjektet er å utvikle samspillet mellom og kompetansen hos både bestiller og leverandør, i tillegg til å utvikle DOV-faget hos hovedentreprenør. Driftskontraktene er kompliserte kontrakter som stiller store krav til entreprenørenes kompetanse. Det er derfor bra at det nå legges til rette for en kontrakt som bygger kompetanse mellom bestiller og entreprenør i kontraktene.

HVEM ER VI OG HVA GJØR VI?

Vei og Jernbane

EBA jobber tett sammen med bestillere som Statens Vegvesen, Jernbaneverket og Nye Veier AS. EBA er medlem i EAPA, Europeisk asfaltforening, og representerer medlemmene på europeiske og nordiske arenaer.

I tillegg er det et eget HMS-utvalg for vei. Fagene har i tillegg bransjeforum der medlemmene i utvalgene sitter sammen med representanter for byggherre.

Organisering

De ulike fagene er organisert i fire utvalg:

- » **Næringspolitisk utvalg for Anlegg**
- » **Drift- og vedlikeholdsutvalg**
- » **Kontraktutvalg Asfalt**
- » **Jernbaneutvalg**

LOKALAVDELINGENE FORTELLER

NHO-sjef Kristin Skogen Lund spanderte kake og gratulerte. Bak fra venstre Ali Al Isawi, Amund Ringdal, Simon Berg, Kenneth Holdhus og Tim Hoff-Petersen.

EBA Oslo, Akershus og Østfold

Prosjekter for milliarder

■ Konferansen, som gjentas og videreutvikles i 2016, var et samarbeid mellom EBA og EBAO, og både Statsbygg og Oslo kommune deltok i arbeidet med programmet.

Gjennom en hel dag ble EBA-medlemmer presentert for fremtidige, offentlige byggeprosjekter i regionen, prosjekter som var lang eller kort vei unna Doffin, og byggherrene selv knyttet kommentarer og gikk i detalj på de største. Flere av de offentlige byggherrene hadde også egne stands, hvor entreprenørene kunne hente mer informasjon og gå i dialog med bestillerne direkte.

Totalt 75 fremtidige prosjekter var innhentet og presentert i en katalog, med en samlet kontraktsverdi på minst 20 milliarder kroner. I 2016 blir konferansen utvidet til å gjelde også

kommunale anleggsprosjekter, og både Østfold og Akershus fylkeskommuner deltar i arbeidsgruppen som utvikler arrangementet.

Hedret av NHO-sjefen

Samtlige fem betonglæringer i NCCs avdelinger i Oslo og Akershus fikk i 2015 karakteren "Meget godt bestått" til fagprøven. Det er et så sjeldent godt resultat at administrerende direktør i NHO, Kristin Skogen Lund, inviterte både læringer og bedrift på kakefest på Næringslivets Hus.

De gode resultatene ble forklart med målrettet satsing på læringer, og dyktige læringer, god oppfølging og bra fadderordning ble trukket frem som suksesskriterier av NCC. Kakefesten fant sted 16. oktober, og i tillegg til læringene selv og HR-ledelsen ved bedriften, deltok også representanter for BNL, EBA, EBAO og Byggopp.

EBA, Vestenfjelske

Vil styrke rekrutteringen

■ Ved inngangen til 2016 er det 314 læringer på kontrakter som administreres av BYGG-OPP i Hordaland og Sogn og Fjordane. Det er rekord.

- Det kunne ha vært enda flere, for heller ikke vi klarer å dekke behovet for læringer i betongfaget, sier direktør Hans Martin Moxnes i EBA Vestenfjelske (EBAV).

For å styrke rekrutteringen sendte EBAV

i 2015 søknad om å opprette Yrkesskolen for Bygg og Anlegg i Bergen (YBA). Bakgrunnen var at Stortinget i juni vedtok å utvide godkjenningsskillet for friskoler som mottar statstilskudd til også å omfatte yrkesfag. I høringsrunden uttalte NHO seg positivt til at bransjeforeninger kan drive friskoler som supplement til offentlige videregående skoler.

- Vi vil skape et undervisningstilbud med høyere kvalitet, der elever som fullfører VG2 med gitte krav til karakterer og fravær garanteres læreplass. For bedriftene vil gevinsten være større tilgang på kvalifiserte læringer, som så blir gode fagarbeidere.

- Med økende søkertall til byggfagene i Hordaland vil YBA kunne bidra til nødvendig

økning av utdanningskapasiteten i fylket, sier Moxnes. Flertallet i fylkesutvalget i Hordaland fylkeskommune har imidlertid uttalt seg negativt om prosjektet, og derfor er ikke søknaden blitt godkjent av Utdanningsdirektoratet.

- Mange bedrifter som tar inn læringer ønsker kandidater med bedre teoretiske og praktiske kunnskaper, og YBA vil kunne være ett av flere tiltak som kan bidra til dette. Stortinget har ønsket at bransjeforeninger skal kunne starte yrkesskoler som supplerer den offentlige skolen, men det går ikke så lenge utdanningsmyndighetene legger kjelker i veien, sier direktøren i EBA Vestenfjelske.

EBA Vestenfjelskes plan er å tilby undervisning for inntil 150 elever fordelt på seks klasser på VG1 og fire klasser på VG2. Skolen blir åpen for elever fra hele landet og vil forhåpentligvis være en gevinst for bedrifter med søken etter kvalifiserte læringer.

EBA, Telemark, Vestfold og Buskerud

Sentral deltaker i A-Krim samarbeidet

■ 2015 var et aktivt år for EBA Telemark, Vestfold og Buskerud. Vi har vært engasjert i utvalg, møtt justisministeren, satset på etikk og seriositet og vært en viktig bidragsyter i styringsgruppen for energivennlig tenkning i det offentlige. Vi blir stadig oftere kontaktet av media når bransjesaker skal belyses.

EBA TeVeBusk har en sentral rolle i A-Krim-samarbeidet (prosjekt om arbeidslivskriminalitet) i Vestfold, og i november 2015 arrangerte vi Seriositetskonferansen. Målet var å bevisstgjøre representanter fra kommunal og fylkeskommunal sektor om viktigheten av gode offentlige anskaffelser.

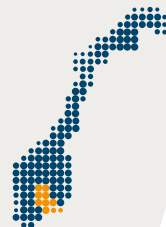
EBA og BNL har lenge jobbet med å få frem seriositetsbestemmelser, et produkt av samarbeid

mellom partene i arbeidslivet, KS, og Difi. Bestemmelsene var klare i november i fjor, og ble presentert på konferansen. Formålet er at disse skal erstatte de ulike seriositetsbestemmelsene som finnes, slik at våre medlemmer blir møtt av et ensartet regelverk. Bestemmelsene vil gjøre det enklere å være seriøs og fremme rekruttering gjennom krav til lærlinger og fagarbeidere i prosjektene. Vi skal være aktive i arbeidet med å få bestemmelsene implementert i kommuner i vår region.

Konferansen fokuserte ellers på samarbeidet mellom bransjen og det offentlige i vår region.

- Vi fikk gode tilbakemeldinger fra Politiet og Skatteetaten som en medspiller i kampen for å bekjempe kriminalitet og useriøse aktører i bransjen, sier Thormod Hansen, daglig leder EBA TeVeBusk. Skatteetaten trakk frem tips- og varslingsarbeidet, der tips fra medlemsbedrifter er avgjørende for å avdekke alt fra fakturasvindel, hvitvasking og sosial dumping. Vi ønsker derfor flere tips fra medlemsbedriftene. Alle tips blir anonymisert og brakt videre til Skatteetaten. Dette er viktig for hele næringen.

Politimester Christine Fossen, Sør-Øst politidistrikt.

EBA, Agder

HMS fra bunnen

■ Vi er på grunnopplæring HMS. «Tør du si stopp», roper HMS-motivator Odd Sevland til 40 nye lærlinger ved opplæringskontoret ByggOpp Agder. Tør du si at det du gjør nå er livsfarlig, og du setter ikke bare deg selv i fare, men meg også?

- Dette setter seg hos lærlingene, sier Petter Blomkvist, regionsjef i EBA Agder. Vi må skape eierskap, vekke dem til å ta ansvar,

få dem til å forstå at det faktisk angår dem. Hvordan gjør vi det med 17-18 åringer? Vi tror at ved å gi dem mer HMS-kunnskap enn de fleste erfarne fagfolkene de jobber sammen med, vil det så et frø.

- Vi har fått både skryt og himling med øynene fra bransjen og medlemsbedrifter. Noen mener dette er riktig, mens andre mener det er for tidlig. Vi er overbevist om at dette er riktig, vi får satt litt mot i dem. Får de med seg 20 prosent av opplæringen, så har vi hevet nivået betydelig. Vi vil noe med HMS, og vil utvikle bransjen nedenfra. Jeg tror vi har tre år på å vise at det virker. Men vi gjør i hvert

fall noe, så får vi se om det skal justeres, sier Blomkvist.

Det er stor forskjell på hva ledelsen i bygg- og anlegg sier, og hva arbeiderne opplever og gjør. Kanskje ikke en ukultur, men en mentalitet som preger bransjen. Bransjen er ikke tro mot sine grenser, hvor viktige grenser blir mer oppfattet som en mulighet til å omgås fremfor ønske om forutsigbarhet. Alt for ofte mangler ansatte grunnleggende forutsetninger for å lykkes. Produktivitet er det viktigste, men ikke på bekostning av våre folk.

- Lederne er klare på at ansatte kan og skal si stopp, men det er ikke mange nok som gjør det. Ved å gi de unge grunnopplæring i starten av læretiden så håper vi på sikt å få medarbeidere som drar kompisen vekk fra kanten, ikke det motsatte, og skape trygge arenaer uten at det går på bekostning av produksjonseffektivitet. Vi har fått HMS-charteret. Nå må vi leve HMS-charteret, avslutter Blomkvist.

A large yellow crane is positioned in the foreground, angled upwards. In the background, a blue structure with the text 'OSLO HAVN' is visible. The sky is a pale, clear blue.

Årsberetning **2015** Regnskap og noter

ÅRSBERETNING 2015

ENTREPRENØRFORENINGEN

– BYGG OG ANLEGG

1.1 Virksomhetens art og lokalisering

Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg (EBA) er en bransjeforening for utførende bygg- og anleggsentreprenører i Norge. EBA er tilsluttet Byggenæringens Landsforening (BNL) og derigjennom Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO). EBA har ni lokalavdelinger og er landsdekkende. EBAs sentraladministrasjon er lokalisert i Oslo.

EBAs strategiske målområder er seriøsitet, HMS, næringspolitikk, arbeidsgiverspørsmål, rekruttering og kompetanse samt medlems-service. I flere av saksområdene er det et tett samarbeid med BNL og NHO. EBA samarbeider med de nordiske entreprenørorganisasjonene og er medlem av den europeiske entreprenørorganisasjonen European Construction Industry Federation (FIEC) og EAPA (European Asphalt Pavement Association).

1.2 Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

1.2.1 Redegjørelse for årsregnskapet

EBA konsern består av det heleide datterselskapet Bygg og Anlegg Media AS og EBA-totalt. EBA-totalt består av EBA sentralt, alle EBAs lokalavdelinger, samt ByggOpp TeVeBusk AS. Regnskapet til Bygg og Anlegg Media AS blir behandlet av selskapets generalforsamling, som er styret i EBA. Resultatregnskapet og balanseregnskapet er vist med resultatregnskap per enhet. I EBA-konsernet er det justert for interne eliminerings mellom de ulike enhetene. EBA sentralt sitt regnskap for 2015 er oppgjort med et overskudd på 1.610 MNOK. EBA konsern er gjort opp med et overskudd på 6.224 MNOK. Overskuddet til EBA-konsern foreslås lagt til egenkapitalen. Styret i EBA sentralt foreslår at det fremlagte og reviderte regnskap fastsettes som EBAs årsregnskap for 2015. Årets overskudd for EBA sentralt på 1.610 MNOK foreslås disponert ved at overskuddet tillegges egenkapitalen. I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet. Kontantstrøm for operasjonelle aktiviteter gjenspeiler i hovedsak resultatet av driften. På konsernnivå er det kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter på minus 469 TNOK. For EBA totalt er det en kontantstrøm på 9.192 MNOK. Egenkapitalen er på 73,7 % i EBA totalt og 70,2 % i EBA Konsern. Likviditeten er meget god. I EBA Totalt utgjør bankinnskudd og rentefond 114.615 MNOK. I konsernet er det tilsvarende 134.087 MNOK. Kortsiktig gjeld utgjør 28.204 MNOK i EBA totalt og 41.598 MNOK i EBA konsern. Konsernet har ingen eksponering som utgjør noen finansiell risiko.

Likvide midler er plassert på bankkonto og i rentefond. Risiko for at kunder/medlemmer ikke har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser anses lav.

1.3 Forskning og utvikling, arbeidsmiljø og sykefravær

1.3.1 Forskning og utvikling

EBA har ikke hatt spesielle forskningsprosjekter i 2015, men har i løpet av året lansert Byggenæringens Nettskole gjennom Entreprenørskolen. EBA har i 2015 utviklet og innført handlingsplaner per avdeling, dette for å forsterke fokus på strategiske oppgaver og fo å forenkle rapporteringen.

Ny profil og nettside

EBA har gjennom 2015 oppdatert sin grafiske profil og logo, som ble gradvis implementert i løpet av året. Nye nettsider ble utviklet og lansert i forbindelse med generalforsamlingen i mai. EBA har i snitt hatt en ny nyhetssak per uke på nettsidene i 2015.

Seriøsitetsbestemmelser

EBA har jobbet sammen med Difi og partene i arbeidslivet om et felles sett med kontraktsbestemmelser for offentlige oppdragsgivere, som skal sikre seriøsitet i næringen. I november 2015 ble 11 felles seriøsitetsbestemmelser lansert. De anbefalte kontraktsbestemmelsene er i fellesskap utarbeidet av Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi), Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon i Norge (KS), Fellesforbundet, Byggenæringens landsforening BNL og EBA.

1.3.2 Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet er godt. Det har ikke forekommet eller blitt rapportert uhell eller skader. EBA Sentralt har opplegg for internkontroll. Det er valgt verneombud. EBA har månedlige interne møter for informasjonsdeling. Ukentlige avdelingsledermøter er videreført for å styrke samhandling og faglig støtte/informasjonsflyt. Miljøet er lite, alle arbeider med forskjellige fagområder, økt forståelse for hverandres fagområder og involvering i handlingsplaner og strategi på tvers av avdelinger er vektlagt. Det er et godt sosialt og faglig miljø i administrasjonen og i BNL, spesielt etter at BNLs storstue ble etablert.

1.3.3 Sykefravær

Totalt sykefravær siste år har vært 36 dager som utgjør 1,56 prosent av total arbeidstid i 2015. Sykefraværet skyldes ikke forhold relatert til jobbsituasjonen i EBA. Det er ikke blitt rapportert om skader eller ulykker på arbeidsplassen.

1.4 Likestilling

EBA har innarbeidet etiske regler og et forpliktende holdningsgrunnlag som bl.a. har som mål at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn. EBA Sentralt har bestått av 10 faste ansatte, derav 6 kvinner og 4 menn. I tillegg er 2 personer er innleid på deltid.

1.5 Ytre miljø

Virksomhetene medfører verken forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljø.

1.6 Personalforhold

Administrasjonen i EBA Sentralt består av 11 personer med Kari Sandberg som adm. direktør.

1.7 Fremtidsutsikter

Grunnlaget for EBAs fortsatte drift er til stede, og budsjettet for 2015 er satt opp under denne forutsetningen.

1.8 Bygg og Anlegg Media AS

Bygg og Anlegg Media AS er et heleid datterselskap av Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg. Hovedbeskjeftigelsen er knyttet til utgivelsen av Byggeindustrien som er det ledende fagtidsskriftet i byggebransjen og nettstedet bygg.no. Selskapet har eget styret. Generalforsamlingen i Bygg og Anlegg Media AS er EBAs styre. Omsetning og resultater fremgår av konsernregnskap for EBA.

1.9 Utvalg 2015 i EBA

EBA har utvalg som rapporterer til styret ved at styrerepresentant er oppnevnt i utvalget og utvalg som rapporterer til administrasjonen. (H= Representasjon/forankring i EBAs hovedstyre)
(A= Representasjon/forankring i EBAs administrasjon)

1. FASTE EBA-UTVALG

Utvalg for Etikk og Samfunnsansvar (H):

Helge Opedal, Veidekke Entreprenør AS (leder)
Kari Sandberg, EBA (sekretær)

Næringspolitisk utvalg for anlegg, NA (H):

Nils Hæstad, Veidekke Entreprenør AS (leder)
Tor Nordstrøm, NCC Construction AS (styrets representant)
Arne Aakre, EBA (sekretær)

Næringspolitisk utvalg for bygg, NB (H):

Sven Christian Ulvatne, Backe Entreprenør Holding AS (leder)

Jørgen Evensen, Betonmast AS (styrets representant)
Øystein Seljeflot EBA (sekretær)

HMS-utvalget (H):

Hilde Waage, Kruse-Smith AS (leder)
Nils Raymond Laeskogen, Betonmast Toten AS (styrets representant)
Lene Jønsson, EBA (sekretær)

Kompetanseutvalget (H):

Thomas Norland (leder og sekretær)
Arild Grønsdal, Sjøentreprenøren AS (styrets representant)
Lene Jønsson, EBA (sekretær)

Klima, Energi og Miljø utvalg, KEM-utvalget (A):

Stine Pedersen, Betonmast AS (leder)
Heather Bergsland, NCC Construction AS (styrets representant)
Øystein Seljeflot, EBA (sekretær 1. halvår)
Toril Engh, EBA (sekretær fra 1.7.15)

Arbeidsgiverpolitisk utvalg for EBA, (A):

Arne Landmark, AS Ingeniør Gunnar M. Backe (leder)
Annicken Iversen, BNL (sekretær)

Maskinutvalget (A):

Geir Olav Berg, Skanska Norge (leder)
Thomas Norland, EBA (sekretær)

Vei og jernbane (A) har fire utvalg:

Utvalg for drift og vedlikehold
Utvalg for HMS vei
Asfaltteknisk utvalg
Jernbaneutvalg
Arne Aakre, EBA (sekretær)

BIM utvalget (A):

Tom Paulsen, Veidekke ASA (leder)
Kari Sandberg, sekretær

Utvalg for kvalitet og byggekostnader :

Frøde Anthonsen, Betonmast Selvaagbygg AS (leder)
Torild Engh (sekretær)

2. TIDSBEGRENSENDE EBA-UTVALG

Standardkomitearbeid (A)

3. FASTE BNI-UTVALG

Utvalg for Arbeidsgiverpolitikk (H)

Forhandlingsutvalg Anleggsoverenskomst (A)

Forhandlingsutvalg Asfalt og veivedlikehold (A)

Forhandlingsutvalg Fellesoverenskomsten for byggfag (FOB) (H)

Forhandlingsutvalg Byggeindustrien (H)

Styringsgruppe StartBANK (A)

Twistegruppe Betongtariff – settes når det er aktuelt (A)

Twistegruppe Tømmertariff – settes når det aktuelt (A)

1.10 EBAs administrasjon

EBAs administrasjon besto i perioden 1.1. - 1.12.2015 av følgende ansatte:

Administrasjonen

Adm. direktør	Kari Sandberg
Adm. sekretær	Kristin Sandvik

Byggejuridisk avdeling

Avdelingsleder	Snorre Fuhr
Advokat	Siw Linderud
Advokat	Øystein Seljeftot
Advokat	Torild Engh
Advokat	Jan Olaf Dukan (engasjement)

Kompetanseavdelingen

Avdelingsleder	Thomas Norland
Leder HMS og Entreprenørskolen	Lene Jønsson
Kurssekretær	Elisabeth Gundersen

Vei og jernbaneavdeling

Avdelingsleder	Arne Aakre
----------------	------------

FORENINGENS STYRE I VALGÅRET 2015/2016 BESTO AV:

Styre:

Styreleder:	Jan Hestås	Kruse Smith AS
Nestleder:	Helge Opedal	Veidekke Entreprenør AS

Fra lokalavdelingene:

Arild Grønsdal	(EBAV)	Sjøentreprenør AS
Odd Kåre Amundsgård	(EBAMR)	Kleive Betongbygg AS
Haavard Høie	(EBATVB)	Atlant Entreprenør AS
Jomar Grøtan	(EBAT)	Consto Trøndelag AS
Haakon Tronrud	(EBAO)	Tronrud Gruppen AS
Gunnar Thompson	(EBAA)	BRG Entreprenør AS
Rune Hognestad	(EBAR)	Kruse Smith Entreprenør AS
Nils Raymond Laeskogen	(EBAHO)	Betonmast Toten AS
Tor Nordstrøm	(EBAH)	NCC Construction AS

Frie valgte:

Jørgen Evensen		Betonmast AS
Geir Amundsen	(NBU)	Amundsen Diving AS
Gard Kvalheim		LAB Entreprenør AS
Heather Bergsland		NCC Construction AS

Vararepresentant:

Jørgen Wiese Porsmyr	Veidekke ASA
Britt Rød Lohne (ny)	W&K Entreprenør AS

Vararepresentanter fra lokalavdelingene:

Per Christian Lie Stoltz	(EBAV)	Stoltz Entreprenør AS
Nils Petter Vegsund	(EBAMR)	Lønnheim Entreprenør AS
Bjørn Borgen (ny)	(EBATVB)	Moelven Modus AS
Kent Hugo Høgås	(EBAT)	Næringsbygg AS
John Ivar Mejlænder-Larsen	(EBAO)	Peab AS
Are Westbye (ny)	(EBAA)	Veidekke Entreprenør AS, Distrikt Agder
Rune Ophus	(EBAR)	Malthus AS
Geirmund Østvold	(EBAHO)	Veidekke Entreprenør AS
Arild Østgård	(EBAH)	Bjørn Bygg AS

Jan Hestås

Helge Opedal

Jørgen Evensen

Nils Raymond Laeskogen

Haakon Tronrud

Gard Kvalheim

Heather Bergsland

Rune Hognestad

Haavard Høie

Arild Grønsdal

Tor Nordstrøm

Gunnar Thompson

Geir Amundsen

Odd Kåre Amundsgård

Jomar Grøtan

Jørgen Wiese Porsmyr

Britt Røed Lohne

Styremøte 19. april 2016

Jan Hestås
Styreleder

Helge Opedal
Nestleder

Jørgen Evensen
Styremedlem

Nils Raymond Laeskogen
Styremedlem

Haakon Tronrud
Styremedlem

Gard Kvalheim
Styremedlem

Heather Bergsland
Styremedlem

Rune Hognestad
Styremedlem

Haavard Høie
Styremedlem

Arild Grønsdal
Styremedlem

Tor Nordstrøm
Styremedlem

Gunnar Thompson
Styremedlem

Geir Amundsen
Styremedlem

Odd Kåre Amundsgård
Styremedlem

Jomar Grøtan
Styremedlem

Jørgen Wiese Porsmyr
Vararepresentant

Britt Røed Lohne
Vararepresentant

Kari Sandberg
Adm.direktør

REGNSKAP OG NOTER

EBA-KONSERN / EBA

RESULTATREGNSKAP 01.01-31.12.15

(Beløp i hele 1.000 kr)	Note	EBA-KONSERN		EBA	
		2015	2014	2015	2014
DRIFTSINNTEKTER					
Medlemskontingent/serviceavgift		39 857	36 697	39 857	36 679
Andre driftsinntekter	1	91 915	91 390	39 392	38 064
SUM DRIFTSINNTEKTER		131 773	128 069	79 249	74 743
DRIFTSKOSTNADER					
Varekostnader		8 720	8 978	0	0
Personalkostnader	2	63 580	65 469	31 931	32 242
Avskrivning på driftsmidler	4	256	268	57	74
Andre driftskostnader	5	53 986	48 900	44 760	40 215
SUM DRIFTSKOSTNADER		126 541	123 615	76 748	72 531
DRIFTSRESULTAT		5 231	4 454	2 501	2 212
Finansinntekter og finanskostnader					
Finansinntekter		1 699	2 526	1 474	2 956
Finanskostnader		-63	-44	-9	-13
NETTO FINANSPOSTER		1 636	2 482	1 465	2 943
RESULTAT før skatt		6 867	6 935	3 967	5 155
Skattekostnad	6	-643	-944	26	-53
RESULTAT etter skatt	7	6 224	5 991	3 993	5 102
Hvorav:					
Majoritetsinteresse		6 193	5 921	3 962	5 031
Minoritetsinteresse		31	70	31	70

BALANSE PR. 31.12.15

EIENDELER (Beløp i hele 1.000 kr)	Note	EBA-KONSERN		EBA	
		2015	2014	2015	2014
Anleggsmidler					
Immaterielle eiendeler					
Utsatt skattefordel		33	0	33	0
Lisenser, utgiver rettigheter		450	300	150	0
Sum immaterielle eiendeler	4	483	300	183	0
Varige driftsmidler					
Eiendom		3 850	3 905	0	0
Inventar, IKT-utstyr, kontormaskiner		409	332	168	195
Sum varige driftsmidler	4	4 259	4 237	168	195
Finansielle anleggsmidler					
Aksjer i datter	8	0	0	100	100
Aksjer og andeler		135	34	135	34
Pensjonsmidler	3	5 010	5 584	6 755	7 703
Lån ansatte/andre langsiktige fordringer		524	79	524	79
Sum finansielle anleggsmidler		5 669	5 698	7 814	7 917
Sum anleggsmidler		10 411	10 235	7 865	8 112
Omløpsmidler					
Sum varer		0	0	0	0
Fordringer					
Kundefordringer		12 655	13 599	6 445	6 814
Andre fordringer		8 851	7 389	8 285	6 780
Sum fordringer		21 506	20 988	14 730	13 595
Bankinnskudd og fond					
Bankinnskudd og fond	9	134 087	134 823	114 615	111 935
Sum omløpsmidler		155 593	155 811	129 345	125 529
SUM EIENDELER		166 004	166 046	137 210	133 641

BALANSE PR. 31.12.15

EGENKAPITAL OG GJELD (Beløp i hele 1.000 kr)	Note	EBA-KONSERN		EBA	
		2015	2014	2015	2014
Egenkapital					
Bundet egenkapital Opp & ut-fondet					
Sum egenkapital Opp & ut-fondet		1 766	1 380	1 766	1 380
Opptjent egenkapital					
Sum annen egenkapital		114 782	108 603	99 382	94 474
Sum egenkapital ekskl. minoritetsinteresser		115 933	109 399	100 534	95 271
Minoritetsinteresser		614	583	614	583
SUM EGENKAPITAL	7	116 548	109 983	101 148	95 854
Gjeld					
Avsetning for forpliktelser					
Pensjonsforpliktelser	3	413	812	413	812
Annen langsiktig gjeld	10	7 445	6 706	7 445	6 706
Sum avsetning og forpliktelser		7 858	7 518	7 858	7 518
Kortsiktig gjeld					
Leverandørgjeld		11 609	14 799	9 769	11 765
Betalbar skatt		669	937	0	46
Skattetrekk og andre trekk		1 062	1 059	1 062	1 059
Skyldig offentlige avgifter		4 990	6 456	981	1 061
Annen kortsiktig gjeld	11	23 268	25 295	16 392	16 339
Sum kortsiktig gjeld		41 598	48 545	28 204	30 269
SUM GJELD		49 456	56 063	36 062	37 787
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		166 004	166 046	137 210	133 641

Styremøte 19. april 2016

Jan Hestås
StyrelederHelge Opedal
NestlederJørgen Evensen
StyremedlemNils Raymond Laeskogen
StyremedlemHaakon Tronrud
StyremedlemGard Kvalheim
StyremedlemHeather Bergsland
StyremedlemRune Hognestad
StyremedlemHaavard Høie
StyremedlemArild Grønsdal
StyremedlemTor Nordstrøm
StyremedlemGunnar Thompson
StyremedlemGeir Amundsen
StyremedlemOdd Kåre Amundsgård
StyremedlemJomar Grøtan
StyremedlemJørgen Wiese Porsmyr
VararepresentantBritt Røed Lohne
VararepresentantKari Sandberg
Adm. direktør

KONTANTSTRØMOPPSTILLING 01.01-31.12.15

(Beløp i hele 1.000 kr)	EBA-KONSERN		EBA	
	2015	2014	2015	2014
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
Resultat før skatt	6 867	6 935	3 967	5 155
Resultatført utbytte	-	-	960	-
Periodens betalte skatt	(912)	(824)	(20)	(115)
Endring i utsatt skattefordel	-	-	-	-
Ordinære avskrivninger	256	268	57	74
Endring i pensjonsforpliktelser	(399)	(19)	(399)	(19)
Endring i pensjonsmidler	575	(252)	949	(1 057)
Differanse pensjonskostnad og betalte pensjonspremier	-	-	-	-
Endring i kundefordringer og varer	943	(2 565)	369	(1 218)
Endring i andre kortsiktige fordringer	(1 461)	(356)	(1 505)	(284)
Endring i leverandørgjeld	(3 190)	4 009	(1 996)	3 049
Endring i varer, kundefordringer og leverandørgjeld	-	-	-	-
Endring i offentlig gjeld	(1 465)	1 824	(79)	(184)
Endring i annen kortsiktig gjeld	(2 023)	(154)	57	(272)
Andre endringer	340	(377)	340	(377)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	(469)	8 489	2 700	4 752
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
Investeringer i varige driftsmidler	(460)	-	(213)	-
Investering i aksjer og andeler	(101)	7	(101)	7
Endring i langsiktige fordringer	(445)	76	(445)	76
Utbytte				
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(1006)	83	(759)	83
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
Endring langsiktig gjeld	739	620	739	620
Tilført egenkapital Asfaltbransjen	-	-	-	-
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	739	620	739	620
Netto kontantstrøm	(736)	9 192	2 680	5 456
Kontanter og bankinnskudd per 01.01.	134 823	125 631	111 935	106 479
Kontanter og bankinnskudd per 31.12.	134 087	134 823	114 615	111 935
Netto endring i likvider i året	(736)	9 192	2 680	5 456

NOTER

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

Konsolidering

Konsernregnskapet er satt opp for EBA og Bygg og Anlegg Media AS. Alle vesentlige transaksjoner mellom selskapene i konsernet er eliminert, og EBA's aksjer i Bygg og Anlegg Media AS er i konsernbalansen eliminert mot egenkapitalen. EBA består av EBA + EBAS + EBA Opp&Ut, alle EBAs lokalavdelinger, samt BYGGOPP TeVeBusk AS som EBA TeVeBusk har bestemmende innflytelse over. Alle vesentlige transaksjoner mellom avdelingene i EBA er eliminert. Minoritetens andel av resultat etter skatt føres til fradrag og presenteres på egen linje i resultatregnskapet

Driftsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres. En stor del av inntektene er kontinuerlig som opptjenes og periodiseres per kalenderår. Inntektsføring skjer hovedsakelig hver måned på bakgrunn av løpende utfakturerings.

Tilskudd

Foreningen mottar diverse tilskudd. Tilskuddene periodiseres i takt med den kostnad/aktivitet det er ment å dekke.

Finansielle eiendeler

Aksjer og andeler er i sin helhet klassifisert som anleggsmidler pr. 31.12. Aksjene og andelene føres til kostpris. Investeringene blir nedskrevet til virkelig verdi dersom verdifallet ikke er forbigående.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet ikke forventes å være forbigående. Varige driftsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives lineært over driftsmiddelets levetid. Langsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling senere enn ett år etter regnskapsårets slutt. Første års avdrag er inkludert i langsiktig gjeld.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler gjelder kjøp av utgiverrettigheter og utvikling av WEB-sider. Eiendelene avskrives lineært over 3 år.

Varer

Varer er vurdert til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og netto salgsverdi (virkelig verdi).

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en spesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Skatt

EBA er skattepliktig for servicekontorets aktiviteter. I tillegg er Bygg & Anlegg Media AS skattepliktig. Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter periodens betalbare skatt og endring utsatt skatt for disse enheter. Utsatt skatt er beregnet med 25 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier samt under-skudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret.

Pensjonsforpliktelser

Regnskapsføringen av pensjonskostnader skjer i samsvar med norsk regnskapsstandard for pensjonskostnader (NRS 6).

Ytelsesbaserte pensjonsplaner vurderes til nåverdien av fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid. Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarielle forutsetninger (aktuarielle gevinster og tap) under 10 % av det største av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler ved begynnelsen av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10 %, innregnes overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid i resultatet. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønn og personalkostnader.

Konsernet har også en innskuddsbasert, kollektiv tjenestepensjonsordning for sine ansatte. Pensjonspremien anses som pensjonskostnad og klassifiseres sammen med lønnskostnader. Konsernet har også en usikret pensjonsordning som er balanseført.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Serviceavgift

Servicekontoret fakturerer serviceavgift til medlemmene med tillegg av merverdiavgift er følgelig registrert i merverdiavgiftsmanntallet, og krever fradrag for inngående merverdiavgift.

Noter til regnskap 2015

NOTE 1 Annen driftsinntekt

	EBA-KONSERN		EBA	
	2015	2014	2015	2014
Salgsinntekter BAM AS	52 971	53 728		
Andre salgsinntekter	1 095	550	1 542	952
Målegebyr og avgifter	1 877	2 143	1 877	2 143
Konferanse- og kursinntekter	8 959	8 146	8 959	8 146
Prosjektinntekter	1 294	1 380	1 294	1 380
Andre tilskudd	988	1 722	988	1 722
Diverse inntekter	2 667	4 176	2 667	4 176
Opp/Ut inntekt	4 243	3 238	4 243	3 238
Refunderte kostnader	1 360	915	1 360	915
Kvalitet, drift & lærlinge tilskudd	16 461	15 391	16 461	15 391
SUM ANNEN DRIFTSINNEKT	91 915	91 390	39 392	38 064

NOTE 2 Personalkostnader, ansatte, lån m.m

	EBA-KONSERN		EBA	
	2015	2014	2015	2014
Lønnskostnader	48 581	51 240	24 386	26 061
Arbeidsgiveravgift	7 690	7 634	4 036	4 059
Pensjonskostnader	5 529	4 715	3 057	1 349
Andre personalkostnader	1 780	1 880	452	773
SUM PERSONALKOSTNADER	63 580	65 469	31 931	32 242
Gj.snittlige antall årsverk	71	72	39	40

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn/styrehonorar	1 605	150
Pensjonskostnader	64	-
Andre lønnsrelaterte ytelser	100	-
SUM YTELSE TIL LEDEDE PERSONER	1 769	150

Det er utbetalt styrehonorar for EBA/EBAS på 150 TNOK i 2015.

Det er ikke ytet lån eller annen sikkerhetsstillelse til adm.dir. eller styret i EBA/EBAS.

NOTE 3 Pensjoner

Konsernet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Konsernet har både ytelsesbaserte og innskuddsbaserte pensjonsforsikringer. Den kollektive ordningen omfatter 16 aktive medlemmer og 14 pensjonister i konsern, mens de resterende er omfattet av innskuddspensjon. De som er ansatt før 01.01.2004 er dekket ved en kollektiv pensjonsforsikring, som nå er lukket. Ansatte som er ansatt etter 01.01.2004 er omfattet av en innskudds-

basert pensjonsforsikring. En avtale med en ansatt har opphørt i 2015. Årets beløp for innskuddsbasert pensjonsforsikringsordninger er innregnet i resultatregnskapet.

Pensjonsforpliktelsen for nåværende adm.dir er dekket gjennom EBA-S sin innskuddsbaserte pensjonsforsikring.

	EBA-KONSERN		EBA	
	2015	2014	2015	2014
Bevegelser pensjonsforpliktelse (DBO) inkl. AGA				
DBO ved periodens begynnelse	33 862	27 784	12 249	9 325
Årets pensjonsopptjening, Service Cost	1 552	1 272	522	350
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	983	1 143	323	362
Avkortning/oppgjør	(2 011)	0	(2 011)	0
Aktuarielt tap (gevinst)	(1 042)	5 045	(397)	3 239
Aga av innbetaling pensjonsmidler	(303)	(167)	(107)	(117)
Pensjonsutbetalinger	(1 189)	(1 215)	(876)	(909)
DBO VED PERIODENS SLUTT	31 852	33 862	9 703	12 249
Bevegelser pensjonsmidler				
Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	39 265	33 410	19 165	15 860
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	1 411	1 459	633	691
Oppgjør	(2 034)	0	(2 034)	0
Overført innskuddsfond	(1 966)	0	(1 966)	0
Aktuarielt (tap) gevinst	(870)	4 912	(741)	2 905
Administrasjonskostnader	(533)	(485)	(236)	(213)
Innbetalinger	2 146	1 185	760	831
Pensjonsutbetalinger	(1 189)	(1 215)	(876)	(909)
PENSJONSMIDLER VED PERIODENS SLUTT	36 231	39 265	14 704	19 165
Avstemming - balanseført pensjonsforpliktelse				
Netto pensjonsforpliktelse - over/(-underfinansiert) *)	4 379	5 403	5 001	6 916
Ikke resultatført aktuarielt tap (gevinst)	631	181	1 753	787
BALANSEFØRT PENSJONSMIDLER (inkl AGA *)	5 010	5 584	6 755	7 703

*) Inkludert AGA

Beregningen av pensjonsmidler er foretatt av aktuar og basert på følgende forutsetninger.

Økonomiske forutsetninger	2015	2014
Diskonteringsrente	2,50 %	3,00 %
Forventet avkastning pensjonsmidler	3,30 %	3,80 %
Årlig forventet lønnsvekst	2,50 %	3,25 %
Årlig forventet reg. av pensjoner under utbetaling	0,00 %	0,10 %
Årlig forventet G-regulering	2,25 %	3,00 %
Ønsket størrelse på korridor i %	10,00 %	10,00 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravg.faktor	14,10 %	14,10 %

I 2015 er balanseførte pensjonsmidler redusert med TNOK 949 i EBA og redusert med TNOK 576 i EBA-konsern. Endringen har medført tilsvarende økning i lønnskostnader i EBA og EBA-konsern.

Usikrede pensjonsforpliktelser

For en tidligere ansatt og enken til en tidligere ansatt betales det en tilleggspensjon og en ektefellepensjon. EBA dekker forskjellen i pensjonsutviklingen etter statens pensjonsordning og EBAs kollektive pensjonsordning. Det er

foretatt aktuarberegning for de to i 2015, og pensjonsforpliktelsen er beregnet med utgangspunkt i gitte forutsetninger og balanseført med TNOK 1.519 per 31.12.15.

NOTE 4 Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

	EBA-KONSERN					EBA			
	IT utstyr	Inventar	Immat. eiendeler	Eiendom	SUM	IT Utstyr	Inventar	Immat. eiendeler	SUM
Anskaffelseskost per 01.01.	1 278	859	300	4 125	6 562	110	494	0	605
Tilgang i året	277	0	183	0	460	30	0	183	213
Avgang i året	258	40	0	0	298	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	1 298	818	483	4 125	6 724	140	494	183	817
Akk. avskrivninger per 01.01.	1 136	669	0	220	2 025	105	304	0	409
Avgang ord. avskrivninger i året	258	40	0	0	298	0	0	0	0
Ord. avskrivninger i året	152	49	0	55	256	8	49	0	57
Akk. av- og nedskrivninger	1 031	677	0	274	1 982	113	353	0	466
Bokført verdi pr. 31.12.	267	141	483	3 850	4 742	27	141	183	351
Økonomisk levetid	3-4 år	3-5 år		50 år		3-4 år	3-5 år		

NOTE 5 Andre driftskostnader

	EBA-KONSERN		EBA	
	2015	2014	2015	2014
Husleie og drift lokaler	2 328	2 299	2 328	2 299
Administrasjon/Sekretariatskostnader	1 517	1 665	1 517	1 665
Anskaff./leie av maskiner/inventar/IKT	459	431	459	431
Honorar/kjøp av tjenester	11 907	7 804	12 093	7 863
Andre kontorkostnader og interne møter	2 231	2 538	2 232	2 571
Reisekostnader	2 731	2 890	2 731	2 890
Informasjon, marked og representasjon	4 384	4 794	4 636	4 941
Generalforsamling, styre & utvalg, møter	3 742	2 842	3 750	2 944
Kurs- og seminarkostnader	932	1 388	932	1 388
Forsikringer, kontingenter og gaver	1 062	995	1 062	995
Andre kostnader	3 172	2 745	3 172	2 745
Prosjekter	850	0	850	0
Tap på fordringer	62	4	62	4
Bidrag/støtter/tilskudd	8 936	9 417	8 936	9 479
Adm. kostnader BAM	9 673	9 087	0	0
SUM ANNEN DRIFTSKOSTNAD	53 986	48 900	44 760	40 215

	EBA 2015	BAM 2015	KONSERN 2015
Revisjon			
Kostnadsført revisjonshonorar i løpet av året	529	91	620
Honorar for rådgivning utført av revisor	18	13	31
SUM HONORAR TIL REVISOR	547	104	651

EBA er inklusive mva og BAM er eksklusive mva.
EBA - Herav er TNOK 62 revisjonskostnad for EBA, EBAS og EBA OPP/UT

NOTE 6 Skattekostnad

Årets skattekostnad for EBA-konsern og EBA består av:

EBA:

EBA er skattepliktig for overskudd i servicekontoret (EBA-S) og EBA Rogaland. Servicekontoret er regnskapsmessig atskilt fra foreningen, og dette er gjennomført med den hensikt å sikre medlemmenes fradragsrett for serviceavgiften. I tillegg er servicekontoret skattepliktig av sin netto formue. Skattekostnad i regnskapet for EBA-S tilsvarer betalbar skatt, som knytter seg til 27 % skatt på det skattemessige resultatet til EBA-S. Utsatt skattefordel er ikke balanseført pga. usikkerheten om fordelene vil kunne anvendes, og følgelig er ikke endring utsatt skattefordel del av skattekostnaden.

EBA-konsern:

Skattekostnad knytter seg til 27 % skatt på det skattemessige resultatet til EBA-S, EBA Rogaland og BAM AS. Utsatt skattefordel er heller ikke balanseført i BAM AS, og følgelig er heller ikke for konsernet endring utsatt skattefordel del av skattekostnaden.

	BAM AS	EBA-S	Rogaland	Konsern
<i>Årets skattekostnad fremkommer slik:</i>				
Betalbar skatt på årets resultat	669	0	(26)	643
Brutto endring i utsatt skatt				0
ÅRETS TOTALE SKATTEKOSTNAD PÅ ORDINÆRT RESULTAT	669	0	(26)	643
<i>Betalbar skatt i årets skattekostnad fremkommer slik:</i>				
Resultat før skattekostnad	2 527	1 211	(132)	3 605
Permanente forskjeller	33	4 456	(0)	4 488
Endring i midlertidige forskjeller	(80)	(22)		(102)
Anvendt underskudd til fremføring			132	
Grunnlag betalbar skatt	2 480	5 645	0	7 992
BETALBAR SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT 27%	669	0	0	669
<i>Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skattefordel</i>				
<i>Forskjeller som utlignes:</i>				
Anleggsmidler	34	24		58
Omløpsmidler	(139)	0		(139)
Pensjonsforpliktelse	0	(45)		(45)
Underskudd til fremføring			(132)	(132)
Sum	(105)	(22)	(132)	(259)
UTSATT SKATTEFORDEL, IKKE BALANSEFØRT 25%	(26)	(5)	(33)	(65)

NOTE 7 Egenkapital og endring egenkapital

	Sum EK EBA konsern	Sum EK EBA	Minoritets andel av EK
<i>Bundet egenkapital Opp & Ut fondet</i>			
Egenkapital Opp & Ut-fond 01.01.	1 380	1 380	
Årets resultat Opp & Ut-fond	386	386	
Egenkapital Opp & Ut-fond 31.12.	1 766	1 766	
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Egenkapital per 01.01	108 603	94 474	
Andre endringer*)	341	1 301	
Årets resultat	5 838	3 607	31
Annen egenkapital 31.12	114 782	99 382	645
TOTAL EGENKAPITAL PER 31.12.	116 548	101 148	645

*) Resultatført i lokalavdelinger etter rapportering i 2014 og mangel i utbytteeliminering.

NOTE 8 EBAs aksjer i Bygg og Anlegg Media AS

100 aksjer pålydende 1 TNOK bokført til kostpris. Selskapet er 100 % eid av EBA. Anskaffelseskost for aksjene er eliminert mot egenkapitalen i Bygg og Anlegg Media AS i konsernregnskapet.

NOTE 9 Bankinnskudd og fond

	EBA-KONSERN		EBA	
	2015	2014	2015	2014
Frie bankinnskudd og kontanter	112 673	119 881	94 594	98 297
Pengemarkedsfond	18 622	12 290	18 622	12 290
Bundne skattetreksmidler	2 792	2 652	1 399	1 348
SUM BANKINNSKUDD OG KONTANTER	134 087	134 823	114 615	111 935

NOTE 10 Annen langsiktig gjeld

	EBA-KONSERN		EBA	
	2015	2014	2015	2015
Opplæringsfond EBA Vestenfjelske	7 445	6 706	7 445	6 706
SUM ANNEN LANGSIKTIG GJELD	7 445	6 706	7 445	6 706

NOTE 11 Annen kortsiktig gjeld

	EBA-KONSERN		EBA	
	2015	2014	2015	2014
Statstilskudd Lærebedrifter Oslo avd.	7 996	7 211	7 996	7 211
Skyldig refusjonskrav bedrifter TeVeBusk Byggopp	3 494	3 811	3 494	3 811
Forskuddsbetalt abonnement	468	1 520	0	0
Periodiserte inntekter/prosjekter	1 412	1 771	195	658
Skyldig lønn og feriepenger	7 284	8 645	2 638	2 685
Øvrig kortsiktig gjeld	2 615	2 337	2 070	1 974
SUM ANNEN KORTSIKTIG GJELD	23 268	25 295	16 392	16 339

NOTE 12 Resultatregnskap per enhet

Periode: 01.01. - 31.12.2015 (Beløp i hele 1.000 kr)	EBA-KONSERN		EBA	
	2015	2014	2015	2014
DRIFTSINNT EKTER				
SUM DRIFTSINNT EKTER	131 773	128 069	79 249	74 743
DRIFTSKOSTNADER				
Varekostnader	8 720	8 978	0	0
Personalkostnader	63 580	65 469	31 931	32 242
ADMINISTRASJONSKOSTNADER				
SUM ADMINISTRASJONSKOSTNADER	54 242	49 168	44 817	40 289
SUM DRIFTSKOSTNADER	126 541	123 615	76 748	72 531
DRIFTSRESULTAT	5 231	4 454	2 501	2 212
FINANSINNT EKTER OG FINANSKOSTNADER				
NETTO FINANSPOSTER	1 636	2 482	1 465	2 943
RESULTAT før skatt	6 867	6 935	3 967	5 155
Skattekostnad	-643	-944	26	-53
RESULTAT etter skatt	6 224	5 991	3 993	5 102

Periode: 01.01. - 31.12.2015 (Beløp i hele 1.000 kr)	EBA	EBA Oslo	EBA Møre og Romsdal	EBA Hedmark og Oppland	EBA Agder (fra 2014)	EBA Hålogaland	
	2015	2015	2015	2015	2015	2015	
DRIFTSINNT EKTER							
SUM DRIFTSINNT EKTER	39 882	8 342	996	5 852	9 289	2 285	
DRIFTSKOSTNADER							
Varekostnader		0	0	0	0	0	
Personalkostnader	11 989	3 961	0	11	2 254	165	
ADMINISTRASJONSKOSTNADER							
SUM ADMINISTRASJONSKOSTNADER	27 719	2 980	736	5 862	6 225	2 035	
SUM DRIFTSKOSTNADER	39 708	6 941	736	5 874	8 480	2 200	
DRIFTSRESULTAT	174	1 401	260	-21	810	85	
FINANSINNT EKTER OG FINANSKOSTNADER							
NETTO FINANSPOSTER	1 436	128	3	230	79	44	
RESULTAT før skatt	1 610	1 529	263	209	889	130	
Skattekostnad	0	0	0	0	0	0	
RESULTAT etter skatt	1 610	1 529	263	209	889	130	

	EBA TeVEBusk	TeVE Busk, Byggopp AS	EBA Rogaland	EBA Vesten- fjelske	EBA Sogn og Fjordane	EBA Trøndelag	Bygg og Anlegg Media AS	Eliminering EBA	Eliminering EBA	Eliminering EBA konsern	Eliminering EBA Konsern
	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2014	2015	2014
	2 999	6 411	2 361	11 882	130	8 854	52 971	-20 033	-21 436	-448	-402
	0	0	0	0	0	0	8 720	0	0	0	0
	1 464	2 174	1 398	4 036	0	3 530	32 023	949	-817	-374	804
	1 695	4 207	1 125	6 961	134	5 171	9 872	-20 033	-21 436	-448	-402
	3 159	6 380	2 523	10 997	134	8 701	50 615	-19 085	-22 253	-821	402
	-161	30	-162	885	-4	153	2 356	-949	817	374	-804
	42	52	30	281	5	95	171	-960	0	0	-707
	-118	82	-132	1 166	1	248	2 527	-1 909	817	374	-1 511
	0	0	26	0	0	0	-669	0	0	0	0
	-118	82	-106	1 166	1	248	1 857	-1 909	817	374	-1 511

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium, P.O.Box 20, NO-0051 Oslo

Foretaksregisteret, NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Fak: +47 24 00 24 01

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

Til generalforsamlingen i
Entreprenørforeningen - Bygg og anlegg

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Entreprenørforeningen - Bygg og anlegg, som består av foreningsregnskap og konsernregnskap. Foreningsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og administrerende direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foreningens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foreningens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om foreningsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Entreprenørforeningen - Bygg og anlegg avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av foreningens og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2015 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende direktør har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foreningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 19. april 2016
ERNST & YOUNG AS

Asbjørn Lør
statsautorisert revisor

EBAs administrasjon:

Kari Sandberg, adm.direktør
Tel: 23 08 75 42 / Mob: 95 22 10 74
Epost: ksa@eba.no

Kristin Sandvik, adm.sekretær
Tel.: 23 08 75 32 / Mob: 41 52 21 19
Epost: ks@eba.no

Avdeling Vei og Jernbane:

Arne Aakre, avdelingsleder
Tel: 23 08 75 39 / Mob: 91 77 92 52
Epost: aa@eba.no

Kompetanseavdeling:

Thomas Norland, avdelingsleder
Tel: 23 08 75 25 / Mob: 92 42 35 50
Epost: tn@eba.no

Lene Jønsson,
Leder HMS og Entreprenørskolen
Tel: 23 08 75 34 / Mob: 93 09 61 84
Epost: lj@eba.no

Elisabeth Gundersen, sekretær
Tel: 23 08 75 10 / Mob: 95 12 12 77
Epost: eg@eba.no

Byggejuridisk avdeling:

Snorre Fuhr, avdelingsleder
Tel: 23 08 75 23 / Mob: 92 66 37 13
Epost: sf@eba.no

Siw Linderud, advokat
Tel: 23 08 75 36 / Mob: 92 01 13 12
Epost: sl@eba.no

Øystein Seljeflot, advokat
Tel: 23 08 75 26 / Mob: 90 53 71 52
Epost: os@eba.no

Torild Engh, advokat
Tel: 23 08 75 37 / Mob: 45 51 00 54
Epost: te@eba.no

Jan Olaf Dukan, advokat (innleid)
Mob: 92 20 06 52
Epost: jod@eba.no

EBA har ni lokalavdelinger

- **EBAH** Hålogaland, Nordland, Troms og Finnmark
- **EBAT** Trøndelag (Sør og nord)
- **EBAMR** Møre og Romsdal
- **EBAHO** Hedmark og Oppland
- **EBAO** Oslo, Akershus og Østfold
- **EBAV** Vesten fjelske, Hordaland og Sogn & Fjordane
- **EBAR** Rogaland
- **EBAA** Agder (Aust og Vest)
- **EBATVB** Telemark, Vestfold og Buskerud

Norsk Bransjeforening for Undervanns-entreprenører (NBU) regnes som en lokalavdeling i EBA.

NBU har styreplass i EBAs hovedstyre, og har i tillegg sitt sekretariat gjennom EBA.

Byggopp-kontorene

- **Byggopp** Hedmark og Oppland
- **Byggopp** Oslo, Akershus og Østfold
- **Byggopp** Telemark, Vestfold og Buskerud
- **Byggopp** Agder (Aust og Vest)
- **Byggopp** Rogaland
- **Byggopp** Hordaland
- **Byggopp** Sogn og Fjordane
- **Byggopp** Møre og Romsdal
- **Byggopp** Trøndelag (Sør og nord)
- **Byggopp** Hålogaland (Nordland, Troms og Finnmark)

Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg (EBA) er en bransjeforening for entreprenører

Foreningen har omlag 231 medlemsbedrifter med ca. 25 000 ansatte.

Medlemsbedriftene omsetter for ca. 80 milliarder kroner i året, og spenner fra landets største riksdekkende entreprenørbedrifter til mindre håndverksbedrifter og spesialentreprenører.

EBA er tilsluttet Byggenæringens Landsforening (BNL) og Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO).

Overordnede mål for EBA

- » EBA arbeider for en nyskapende og lønnsom bygg- og anleggsnæring.
- » EBA arbeider for å fremme entreprenørenes felles næringsinteresser og vi representerer entreprenørene overfor andre institusjoner, organisasjoner, myndigheter og samfunn forøvrig.
- » EBA skal synliggjøre næringens betydning for landets verdiskapning og utvikling.
- » EBA skal arbeide for like konkurransevilkår og en respektert næring.

Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg

Middelthuns gate 27, 0368 Oslo,
Postboks 5485 Majorstuen 0305 Oslo.
Tel: 2308 7500
E-post: firmapost@eba.no

www.eba.no